

FOTOGRAAFIA- JA FOTOTRÜKI PROTSESSIDE SÕNASTIK

Versioon I

Fotomuseum 2019

Saateks

Fotomuuseum koostöös MTÜ-ga Eesti Fotopärand alustas 2018. aasta sügisel ajalooliste ja kaasaegsete fotoprotsesside, fototrükiprotsesside ja neil viisil valmistatud fotode eestikeelse terminoloogia kaardistamist.

Käesolev esmaversion sisaldab valitud osa sõnavara kaardistusest väljatrükitava veebiteaviku vormis.

Sõnastik on abiks Eesti mäluasutustele, fotokolleksionääridele, fotograafia õpetajatele, õppijatele ning kaamerapõhiste kunstide praktiseerijatele, et ajalooliste ja kaasaegsete fotode eri liikide ja valmistusviiside seas orienteeruda.

Sõnastiku aluseks on rahvusvahelise Getty Instituudi Kunsti- ja Arhitektuuri Tesaaruse (edaspidi AAT – [Getty Institute Art & Architecture Thesaurus](#)) fotograafia ja fototrüki alased mõisted ning mõistete hierarhiad. AAT ingliskeelsed mõisted ja mõistete selgitused tõlgiti eesti keelde ning enamus mõisteid on varustatud eestikeelse allika täpse viitega, kus on mõistet samas tähenduses kasutatud.

Fotomuuseum jätkab mõistete ning nende allikate kaardistust veebikeskkonnas [KulturNav](#). Sõnastikust veel puuduvad eestikeelsed mõisted ning lehekülje täpsusega viited mõiste kasutamist näitavale eestikeelsele allikale on oodatud soovitusena [KulturNavi](#) veebikeskkonna kaudu või e-posti aadressil merilis.roosalu@eesti.ee.

Projektist

Tõlge: Muupel OÜ

Toimetajad: Jüri Karm (MTÜ Eesti Fotopärand), Merilis Roosalu (Fotomuuseum)

Keeletoimetaja: Sandra Päll

Terminoloogia konsultant: Tiina Soon (Eesti Keele Instituut)

Projektijuht: Merilis Roosalu (Fotomuuseum)

Toetajad: Kultuuriministeerium, Tallinna Linnamuuseum

KULTUURIMINISTEERIUM

Sisukord

Mõistete hierarhiad

- Objektid
- Protsessid

Mõisted

- 3D-trükk *3-D printing*
- aditiivsed värviprotsessid *additive color processes*
- albuminfotod *albumen prints*
- albuminprotsess *albumen process*
- ambrotüübid *ambrotypes*
- ambrotüüpia *ambrotype*
- anaglüüfid *anaglyphs*
- aristotüübid *aristotypes*
- aristotüüpia *aristotype*
- autokroomid *Autochromes*
- autokroomprotsess *Autochrome process*
- Bayard'i protsess *Bayard's process*
- Bikromaatprotsessid *bichromate processes*
- broomõli ümbertrükid *bromoil transfer prints*
- broomõlifotod *bromoil prints*
- broomõliprotsess *bromoil process*
- buduaarfotod *boudoir photographs*
- Cibachrome *Cibachrome*
- cliché verre *cliché-verre*
- cliché verre'id *clichés-verre*
- cliché verre'id (negatiivid) *dichés-verre*
- dagerrotüübid *daguerreotypes*
- dagerrotüüpia *daguerreotype*
- diapositiivid *photographic transparencies*
- diasograafia *diazo process*
- difusioon-fotoprotsess *diffusion transfer process*
- difusioon-pöördsiirdamine *diffusion transfer reversal*
- digifotod *digital photographs*
- digifotograafia *digital photography*
- Dufaycolor *Dufaycolor*
- ekraanprotsessid *screen processes*
- Ektachrome *Ektachrome*
- elektrofotograafia *electrophotography*
- elektrofotograafilised väljatrükid *electrophotographic prints*
- elektrograafia *electrography*
- elevandilufotod *ivorytypes*
- faksimine *facsimile transmission*
- ferrotüübid *tintypes*
- ferrotüüpia *tintype*
- Finlaycolor *Finlaycolor*
- fluoroskoopia *fluoroscopy*
- fotoakvatinta *photoaquatint*
- fotod *photographs*
- fotode valmistamise (kopeerimise) tehnikad *photographic printing techniques*
- fotogalvanograafia *photogalvanography*
- fotogalvanograafiad *photogalvanographs*
- fotoglüüfiline söövitus *photoglyphic engraving*
- fotograafia *photography*
- fotograafilised tehnikad *photographic techniques*
- fotogramm *photograms*
- fotograveerimine *photoengraving*
- fotogravüür *photogravure*
- fotogravüürid (a) *photoengravings*
- fotogravüürid (b) *photogravures*
- fotojoonis *photogenic drawing*
- fotojoonised *photogenic drawings*
- fotokeraamika *ceramic process*
- fotokollaažid *photocollages*
- fotokoopiad *copy prints*
- fotolitograafia *photolithography*
- fotolitograafiad *photolithographs*
- fotomehaanilised kõrgtrüki protsessid *relief photomechanical processes*
- fotomehaanilised lametrüki protsessid *planographic photomechanical processes*
- fotomehaanilised protsessid *photomechanical processes*
- fotomehaanilised sügavtrüki protsessid *intaglio photomechanical processes*
- fotomehaanilised tõmmised *photomechanical prints*
- fotomontaaž *combination printing*
- fotomontaažid *composite photographs*
- fotomosaiigid *photomosaics*
- fotoprotsessid *photographic processes*
- fotoserigraafiad *photoscreenprints*
- fototapeedid *photomurals*
- fototelegrammid *wire photographs*
- fototüüpia *phototype*
- Fresson' protsess *Fresson*
- Gasparcolor *Gasparcolor*
- glütseriinprotsess *glycerin process*
- hallotüübid *Hallotypes*
- hektograafia *hctograph process*
- heliograafia *heliography*
- heliokroomia *heliochromy*
- heliotüübid *heliotypes*
- heliotüüpia *heliotype*

92. hiliskoopiad *later prints*
93. hillotüübid *Hillotypes*
94. hillotüüpia *Hillotype*
95. holograafia *holography*
96. hologrammid *holograms*
97. hõbeželatiin-diapositiivid *gelatin silver transparencies*
98. hõbeželatiinfotod *gelatin silver prints*
99. hõbeželatiin-klaasnegatiivid *gelatin dry plate negatives*
100. hõbeželatiin-negatiivid *gelatin silver negatives*
101. hõbeželatiinprotsess *gelatin silver process*
102. hõbe-värvipleeketod *silver-dye bleach prints*
103. hüalotüübid *hyalotypes*
104. hüdrotüüpia *dye transfer process*
105. interferentsi meetodid (fotograafias) *interference processes*
106. Iris-väljatrükkid *Iris prints*
107. kaartfotod *card photographs*
108. kabinetfotod *cabinet photographs*
109. kahevärvifotograafia *two-color processes*
110. kallitüüpia *calotype*
111. kalotüübid (negatiivid) *calotypes*
112. kalotüübid (positiivid) *calotype prints*
113. kalotüüpia *calotype*
114. kameefotod *cameo prints*
115. karbroprotsess *carbro process*
116. karpfotod *cased photographs*
117. kinematograafia *cinematography*
118. klaasnegatiivid *glass plate negatives*
119. Kodachrome *Kodachrome*
120. Kodacolor *Kodacolor*
121. kolloodiumfotod *collodion prints*
122. kolloodiumprotsessid *collodion processes*
123. kolloodiumtõmmised *collodion transfers*
124. kollotüübid *collotypes*
125. kollotüübid *phototypes*
126. kollotüüpia *collotype*
127. kolmevärviprotsessid *three-color processes*
128. kolmevärvitrükk *three-color process*
129. koloreerimine *dye toning*
130. koloreeritud fotosuurendused *crayon enlargements*
131. komponentnegatiivid *color separation negatives*
132. kontaktkoopiad (kontaktfotod) *contact prints*
133. kontaktkopeerimine *contact printing*
134. kopeerimine *copying*
135. kristallotüübid *crystalotypes*
136. kristoleumid *crystoleums*
137. kromogeensed protsessid *chromogenic processes*
138. kromogeensed värvifotod *chromogenic color prints*
139. krüsotüübid *chrysotypes*
140. kserograafia *xerography*
141. kuivkolloodiumnegatiivid *dry collodion negatives*
142. kuivkolloodiumprotsess *dry collodion process*
143. kuivželatiinprotsess *gelatin dry plate process*
144. kummi-bikromaatfotod *gum bichromate prints*
145. kummi-bikromaatprotsess *gum bichromate process*
146. lametrüki protsessid *planographic printing processes*
147. lametrükk *planographic printing*
148. lasertrükk *laser printing*
149. lenticulaarprotsessid *lenticular processes*
150. Lippmann'i protsess *Lippmann process*
151. litograafia *lithography*
152. maskeerimine *masking*
153. maskid *masks*
154. mikrofilmimine *microfilming*
155. mikrofotod *microphotographs*
156. mikrograafia *micrographics*
157. mimeograafia *mimeography*
158. mustvalge fotograafia *black-and-white photography*
159. mustvalged diapositiivid *black-and-white transparencies*
160. mustvalged fotod *black-and-white photographs*
161. mustvalged negatiivid *black-and-white negatives*
162. mustvalged slaidid *black-and-white slides*
163. märgkolloodiumnegatiivid *wet collodion negatives*
164. märgkolloodiumprotsess *wet collodion process*
165. negatiivfotod *negative prints*
166. negatiivid *negatives*
167. neljavärvitrükk *four-color process*
168. offsetrükk *offset printing*
169. opalotüübid *opalotypes*
170. originaalfotod *original photographs*
171. orotoonid *orotones*
172. otsepositiivid *direct positives*
173. otsepositiivprotsessid *direct positive processes*
174. paberfotod *photographic prints*
175. pallaadiumfotod *palladium prints*
176. pallaadiumprotsess *palladium process*
177. paneelfotod *panel photographs*
178. pannotüübid *pannotypes*
179. piesoprinteri väljatrükkid *Piezo prints*
180. pigmentfotod *pigment prints*
181. pigmentprotsessid *pigment processes*
182. piiritustrükk *spirit duplicating*
183. pildistustehnikad *picture-taking techniques*
184. pinatüüpia *Pinatype*
185. plaatinafotod *platinum prints*
186. plaatina-rauasoola protsess *platinum process*
187. positiivid *positives*
188. promenaadfotod *promenade photographs*
189. pöördmenetlus *autopositive printing*
190. radiograafia *radiography*
191. radiograafilised pildid *radiographs*
192. rastertrükk *relief halftone*
193. rastertõmmised *relief halftones*
194. rauasoola protsessid *iron processes*
195. raudgallusprotsess *ferroallic process*
196. reflekskopeerimine *counterproving*
197. reljeftrüki protsessid *relief printing processes*
198. reljeftrükk *relief printing*
199. reprograafia *reprographic processes*
200. rotogravüür *rotogravure*
201. röntgenograafia *X-radiography*
202. röntgenpildid *X-radiographs*
203. seepia-platinotüüpia *sepia platinotype*
204. serigraafia *screen printing*
205. serigraafiad *screen prints*
206. slaidid *slides*
207. soolapaberfotod *salted paper prints*
208. soolapaberprotsess *salted paper processes*
209. stereofotod *stereoscopic photographs*
210. stereoskoopia *stereoscopy*
211. sublimatsioon-väljatrükkid *dye diffusion thermal transfer prints*
212. sublimatsioontrükk *dye diffusion thermal transfer printing*
213. subtraktiivsed värviprotsessid *subtractive color processes*
214. söefotod *carbon prints*
215. söetrükk *carbon process*
216. söövitatud dagerrotüübid *etched daguerreotype prints*
217. söövitatud dagerrotüüpia *etched daguerreotype process*

218.	želatiin-värvisiirde protsess	<i>gelatin dye transfer process</i>	236.	woodburytüübid	<i>Woodburytypes</i>
219.	žikleed	<i>giclée prints</i>	237.	woodburytüüpia	<i>Woodburytype</i>
220.	termokopeerimine	<i>thermal copying</i>	238.	wothlytüüpia	<i>Wothlytype</i>
221.	termosiirde-väljatrükid	<i>photothermographic transfer prints</i>	239.	väljatrükid	<i>digital prints</i>
222.	tindiprits-trükk	<i>inkjet printing</i>	240.	värvifotod	<i>color photographs</i>
223.	tolmutamismeetod	<i>dusting-on process</i>	241.	värvifotograafia	<i>color photography</i>
224.	trükiprotsessid	<i>printing processes</i>	242.	värvilahutus-diapositiivid	<i>color separation positives</i>
225.	trükkimine	<i>printing</i>	243.	värviline difusioon-fotoprotsess	<i>dye diffusion transfer process</i>
226.	tsüanotüübid	<i>cyanotypes</i>	244.	värviline karbroprotsess	<i>three-color carbro process</i>
227.	tsüanotüüpia	<i>blueprint process</i>	245.	värvilised diapositiivid	<i>color transparencies</i>
228.	täisvärvitrükk	<i>full-color printing</i>	246.	värvinegatiivid	<i>color negatives</i>
229.	töödeldud fotod	<i>manipulated photographs</i>	247.	värvisiirdtõmmised	<i>dye transfer prints</i>
230.	vahaprotsess	<i>waxed-paper process</i>	248.	värvislaidid	<i>color slides</i>
231.	vahenegatiivid	<i>internegatives</i>	249.	värvitõmmised	<i>color prints</i>
232.	vahepositiivid	<i>interpositives</i>	250.	värvitükk	<i>color printing</i>
233.	valguskopeerimine	<i>photocopying</i>	251.	õlifotod	<i>oil prints</i>
234.	valguskopeerimine	<i>light-sensitive reprographic processes</i>	252.	õliprotsessid	<i>oil processes</i>
235.	visiitfotod	<i>cartes-de-visite</i>			

OBJEKTID

<AAT HIERARHIA ALGUS>

<OBJEKTIDE TAHK>

...

<VISUAALSED TEOSSED MATERJALI VÕI TEHNIKA JÄRGI>

FOTOD

<fotod tehnika järgi>

<fotod pildistustehnika järgi>

radiograafilised pildid

röntgenpildid

stereofotod

anagliüfid

<fotod töötlemisprotsessi või esitlustehnika järgi>

karpfotod

cliché verre'id

koloreeritud fotosuurendused

digifotod

elevandiluuftod

fotogrammid

fotomosaigid

fototapeedid

fatotelegrammid

hallotüübid

kontaktkoopid

kristoleumid

makrofotod

töödelatud fotod

fotomontaazid

mikrofotod

opalotüübid

originaalfotod

<fotod vormi järgi>

<fotod vormi järgi: formaat>

kaartfotod

buduaarfotod

kabinetfotod

paneelfotod

promenaadfotod

visiitfotod

slaidid

mustvalged slaidid

värvislaidid

<fotod vormi järgi: värvus>

mustvalged fotod

värvifotod

negatiivid

<negatiivid protsessi järgi>

fotojoonised

hõbeželatüin-negatiivid

kalotüübid (negatiivid)

<negatiivid värvi järgi>

mustvalged negatiivid

värvinegatiivid

half-tone negatives [en]

klaasnegatiivid

cliché verre'id (negatiivid)

hõbeželatüin-klaasnegatiivid

kolloomium-kuiivplaadid

märgkolloomiumnegatiivid

komponentnegatiivid

vahenegatiivid

positiivid

diapositiivid

<diapositiivid protsessi järgi>

autokroomid

hõbeželatüin-diapositiivid

orotoonid

<diapositiivid värvi järgi>

mustvalged diapositiivid

värvilised diapositiivid

värvilahutus-diapositiivid

maskid

vahepositiivid

hologrammid

otsepositiivid

hillotüübid

ambrotüübid

dagerrotüübid

... (jätkub kõrvaltulpas)

otsepositiivid

...

diffusion transfer prints* [en]

dye diffusion transfer prints [en]

ferrotüübid

pannotüübid

paberfotod

<fotod protsessi järgi>

albumiinfotod

hüalotüübid

kristallotüübid

aristotüübid

krüsootüübid

kolloomiumtõmmised

hõbeželatüininfotod

kolloomiumfotod

kromogeenfotod

pallaadiumfotod

pigmentfotod

õlifotod

broomõli ümbertrükid

broomõli trükid

söefotod

kummi-bikromaatfotod

plaatinafotod

soolapaberfotod

kalotüübid (positiivid)

tsüanotüübid

fotokoopiad

hiliskoopiad

kontrolltõmmised

negatiivfotod

panoraamid

...

<VISUAALSED TEOSSED MATERJALI VÕI TEHNIKA JÄRGI>

FOTOMEHAANILISED TÕMMISED

värvisiirdetõmmised

fotogravüürid

photoaquatints (prints) [en]

fotolitograafiad

kollotüübid

heliotypes (prints) [en]

phototypes (prints) [en]

photoengravings (prints) [en]

relief half-tones (prints) [en]

fotogalvanograafiad

sõõvitatud dagerrotüüpia tõmmised

woodburytüübid

...

<VISUAALSED TEOSSED MATERJALI VÕI TEHNIKA JÄRGI>

kollaažid

fotokollaažid

...

<VISUAALSED TEOSSED MATERJALI VÕI TEHNIKA JÄRGI>

TÕMMISED

<tõmmised protsessi või tehnika järgi>

<tõmmised protsessi järgi: siirdemeetod>

serigraafiad

fotoserigraafiad

elektrofotograafilised väljatrükid

väljatrükid

dye diffusion thermal transfer prints [en]

elektrofotograafilised väljatrükid

tindiprints-väljarükid

piesoprinteri väljatrükid

žikleed

photothermographic transfer prints [en]

värvitõmmised

* Halli värviga tähistatud mõisted ei ole veel selles versioonis sees. Mõiste on leitav veebikeskkonnas KulturNav: <http://kulturnav.org/7211860c-c0c4-4105-a7fe-4c54f740a47b?viewMode=names>

PROTSESSID

- <TEGEVUSTE TAHK>
- <KUJUTISE VALMISTAMISE PROTSESSID JA TEHNIKAD>
- <FOTOGRAAFIA JA FOTOGRAAFILISED PROTSESSID JA TEHNIKAD>
- fotograafia
- fotograafilised tehnikad
 - <fotode töötlemise ja esitamise võtted>
 - mustvalge fotograafia
 - pildistustehnikad
 - värvifotograafia
- FOTOPROTSESSID
 - aditiivsed värviprotsessid
 - autokroomprotsess
 - ekraanprotsessid
 - Dufaycolour [en]
 - Finlaycolour [en]
 - albumiinprotsess
 - hyalotype (process)* [en]
 - aristotüüpia
 - cliché verre
 - difusioon-fotoprotsess
 - värviline difusioon-fotoprotsess
 - internal dye diffusion transfer process [en]
 - elektrofotograafia
 - hõbeželatiinprotsess
 - kuivželatiinprotsess
 - heliograafia
 - hillotüüpia
 - interferentsi meetodid (fotograafias)
 - Lippmann'i protsess
 - holograafia
 - kahevärvifotograafia
 - kollooidiumprotsessid
 - kuivkollooidiumprotsess
 - märgkollooidiumprotsess
 - ambrotüüpia
 - ferrotüüpia
 - kolmevärviprotsessid
 - lentikulaarprotsessid
 - otsepositiivprotsessid
 - Bayard'i protsess
 - dagerrotüüpia
 - heliokroomia
 - pigmentprotsessid
 - bikromaatprotsessid
 - õliprotsessid
 - broomõliprotsess
 - Fresson' protsess
 - karbroprotsess
 - värviline karbroprotsess
 - kummi-bikromaatprotsess
 - söetrükk
 - tolmutamise meetod
 - fotokeraamika
 - rauasoola protsessid
 - kallitüüpia
 - pallaadiumprotsess
 - plaatina-rauasoola protsess
 - seepia-platinotüüpia
 - raudgallusprotsess
 - tsüanotüüpia
 - soolapaberprotsess
 - fotojoonis
 - kalotüüpia
 - vahaprotsess
 - subtraktiivsed värviprotsessid
 - kromogeensed protsessid
 - Ektachrome (TM) [en]
 - Kodachrome (TM) [en]
 - Kodacolor (TM) [en]
 - silver-dye bleach process [en]
 - Cibachrome (TM) [en]
 - Gasparcolour [en]
 - wothlytüüpia

- <KUJUTISE VALMISTAMISE PROTSESSID JA TEHNIKAD>
- <trükkimine ja trükiprotsessid ja -tehnikad>
- TRÜKIPROTSESSID
 - Piezography (R) [en]
 - fotomehaanilised protsessid
 - fotomehaanilised kõrgtrüki protsessid
 - fotograveerimine
 - fotoglüüfiline söövitus
 - rastertrükk
 - fotomehaanilised lametrüki protsessid
 - fotolitograafia
 - kollotüüpia
 - fototüüpia
 - heliochrome (process) [en]
 - fotomehaanilised sügavtrüki protsessid
 - fotograviür
 - fotogalvanograafia
 - photo-aquatint (process) [en]
 - rotograviür
 - söövitatud dagerrotüüpia
 - hüdrotüüpia
 - pinatüüpia
 - woodburytüüpia
 - lametrüki protsessid
 - litograafia
 - ofsettrükk
 - reljeeftrüki protsessid
 - tsinkograafia
 - värvitrükk
 - täisvärvitrükk
 - kolmevärvitrükk
 - neljavärvitrükk

- <KUJUTISE VALMISTAMISE PROTSESSID JA TEHNIKAD>
- <TRÜKKIMINE JA TRÜKIPROTSESSID JA -TEHNIKAD>
- TRÜKKIMINE
 - 3D-trükk
 - kõrgtrükk
 - lametrükk
 - lasertrükk
 - reflekskopeerimine
 - sügavtrükk
 - serigraafia
 - sublimatsioontrükk
 - tindiprints-trükk

- <KUJUTISE VALMISTAMISE PROTSESSID JA TEHNIKAD>
- KOPEERIMINE
 - reprograafia
 - faksimine
 - hektograafia
 - mimeograafia
 - piiritustrükk
 - termokopeerimine
 - valguskopeerimine
 - diasograafia
 - diffusion transfer reversal [en]
 - elektrograafia
 - kserograafia
 - valguskopeerimine
 - gelatin dye transfer process [en]

- <KUJUTISE VALMISTAMISE PROTSESSID JA TEHNIKAD>
- mikrograafia
 - mikrofilmimine

*Halli värviga tähistatud mõisted ei ole veel selles versioonis sees. Mõiste on leitav veebiplatvormil KulturNav: <http://kulturnav.org/7211860c-c0c4-4105-a7fe-4c54f740a47b?viewMode=names>

MÕISTED

3D-TRÜKK

 3-D printing

Kolmemõõtmelistest digitaalmudelitest või CAD-failidest 3D-printerite abil füüsiliste objektide loomine.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300391465>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/a8437851-b5b1-4bd6-90da-47fc5dd96e4>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 179

ADITIIVSED VÄRVIPROTSESSID

 additive color processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053469>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/8c8e3126-fa9e-4b7c-b62b-7cb1cbc31285>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotograafilised protsessid, millega salvestatakse värvilised kujutised tehes stseenist kolm salvestust monokroomsele plaadile või filmile. Iga salvestuse puhul filtreeritakse üks kolmest primaarvärvist (punane, roheline ja sinine). Pilt luuakse ühendades kõik erinevad salvestused uuesti tervikuks ning sealjuures iga salvestus kuvatakse oma valguses, mis tähendab, et punane salvestus kuvatakse punase valguse abil.

ALBUMIINFOTOD

 albumen prints

Fotod, mille sideaineks on albumiin. Need on alati mustvalged, kuid võivad olla monokroomselt toonitud.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127121>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/343c7817-f7f4-49d7-a3a9-c0b49410aaeb>

Mõiste kasutamine:

Tõnis Liibek. Fotograafiakultuur Eestis 1839–1895.
Doktoritöö. Tallinn: Tallinna Ülikool, Kunstide
Instituut, 2010. Lk 164

Ülemmõiste: FOTOPROTSESSID

ALBUMIINPROTSESS

 albumen process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133274>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/99488e6f-8808-441a-b61b-6afb7544d940>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotoprotsess, kus sideainena kasutatakse albumiini. Tavapärase paberfotodele, aga vahel ka varajastele laternaslaididele, ent väga harva fotonegatiividele klaasil.

AMBROTÜÜBID

 ambrotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127186>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e79c6a0b-1330-4c9a-b342-71089a93e713>

Mõiste kasutamine:

Kurmo Konsa. Arhivaalide ja trükiste säilitamine.

Tartu: Tartu Ülikool, 2008. Lk 98

<http://dspace.ut.ee/handle/10062/48569>

Fotod, mis on valmistatud klaasist negatiivi raamimise teel tumedale aluspõhjale näidates negatiivi positiivkujutisena.

Negatiiv on valmistatud ühe variandina märg-kolloodiumprotsessist. See tuli laialt kasutusele Ameerika Ühendriikides 1850. aastate alguses.

AMBROTÜÜPIA

 ambrotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300137324>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/c039ae4c-b632-438f-844a-7058f832eab5>

Mõiste kasutamine:

Tõnis Liibek. Fotograafiakultuur Eestis 1839–1895.
Doktoritöö. Tallinn: Tallinna Ülikool, Kunstide
Instituut, 2010. Lk 89

Märgkolloodiumprotsessi variant otsepositiivi tegemiseks. Klaas kaetakse kolloodiumiga, pilt alasäritatakse ja seejärel alailmutatakse. Klaasi tagumine osa on kaetud musta laki või riidega ning kõik see asub korpuses või raamis. Mõnikord tehti pilt rubiinklaasil.

Ülemmõiste: STEREOFOTOD

ANAGLÜÜFID

 anaglyphs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127198>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/eecc0566-ccb6-45c4-baa3-dc659164c9ab>

Mõiste kasutamine:

Võõrsõnade leksikon VSL. Eesti Keele Instituut. 2012.

<http://www.eki.ee/dict/vsl/index.cgi?Q=anagl%C3%BC%C3%BC&F=M&C06=en>

Stereofotod, mille kaks osakujutist on vastandvärvides ning mis tekitavad läbi värvifiltri vaatamisel kolmemõõtmelise efekti.

ARISTOTÜÜBID

 aristotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127163>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/2dda55ce-8f38-4a28-a268-fe8640c2c40b>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 24

Fotod želatiin-hõbekloriidpaberil, millega saab valmistada väga detailseid pruune kontaktkoopiaid. Algselt tähistas mõiste paberitüüpi, mida hakati tootma 1868. aastal.

ARISTOTÜÜPIA

 aristotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133280>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/99488e6f-8808-441a-b61b-6afb7544d940>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 24

Viitab üldjoontes erinevatele fotograafilistele protsessidele, milles kasutatakse hõbekloriid-fotopaberit, (nn. kopeerimis-paber, millele tekkis nähtav kujutis valguse toimet ilma keemilise ilmutamiseta), kus sideaineks on želatiin või kolloodium. See oli populaarne 1880. aastate lõpust kuni 20. sajandi alguseni. Varasemalt oli kaubamärk, kuid termin võeti käibe laiemalt.

Ülemmõiste: DIAPOSITIIVID PROTSESSI JÄRGI

AUTOKROOMID

 Autochromes

Fotod, mis on valmistatud autokroomprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300138292>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/8784788f-041e-4f60-94fd-90acd765e8eb>

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 136

AUTOKROOMPROTSESS

 Autochrome process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053470>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e544034d-c2ef-4652-81f4-66f4a93166ff>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 26

Aditiivne värviprotsess, mis kasutab värvitud tärklisteradest moodustatud korrapäratu mustriega ekraani. Klaaspõhimik kaetakse ekraaniga, mis seejärel omakorda kaetakse pankromaatilise mustvalge fotoemulsiooniga. Kujutis säritatakse läbi klaasi ja vaadeldakse emulsioonipoolelt.

BAYARD'I PROTSESS

 Bayard's process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133281>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/92d7dccc-736a-47f7-8f17-1b5dd59dce7c>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Otsepositiivprotsess, millega luuakse hõbekloriidi sisaldav füüsikaliselt ilmutatud ja kinnistamata foto, mis on leotatud kaaliumjodiidi lahuses ja pleegitatud vastavalt säritusele kaameras.

BIKROMAATPROTSESSID

 bichromate processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053499>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/39ad62e7-3500-4968-9f33-fb1000942b00>

Mõiste kasutamine:

Kaljula Teder. Eesti fotograafia teerajajaid. Sada aastat arenguteed. Tallinn: Eesti Raamat, 1972. Lk 57

Protsessid fotode valmistamiseks kasutades bikromaate, mis säritamisel põhjustab kolloidaine kõvastumise. Kõvastumata osad pestakse või lihvitakse. Enne säritamist või ilmutamise ajal võib lisada pigmente. Kuigi keemias käibib tänapäeval termin „dikromaat“, siis fotograafias kasutatakse terminit „bikromaat“.

BROOMÕLI ÜMBERTRÜKID

 bromoil transfer prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300411396>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/30d0083d-30ee-4d8b-be24-4c46c6494ff4>

Mõiste kasutamine:

Eesti fotokunstnik Johannes Mülber 1889-1938.
Tallinn: Tallinna Linnamuseum, Fotomuseum, 2013.
Lk 100

Fotod, milles broomõli matriitse kasutatakse kujutise ülekandmiseks teisele põhimikule. Tavaliselt toob matriits esile broomõlifoto lõpliku kujutise. Broomõli siirdefotosid saab üle kanda mistahes põhimikule ja mitte ainult spetsiaalselt ettevalmistatud matriitsi hõbeželatiinpaberile nagu broomõlifotode puhul.

BROOMÕLIFOTOD

 bromoil prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300138324>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/5dd33ef2-7f1f-4a61-8ac7-87c086c2a11f>

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming. Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 115

Fotod, mis on tehtud rakendades fotoprotsessi, kus ilmutatud hõbedat želatiinfotol kasutatakse katalüsaatorina želatiini parkimiseks. Heledaid parkimata osasid kasutatakse rasvase värvaine tõkkekihina. Esialgne plaat võib olla lõpptoode või seda võib kasutada peafotona pildi teisele põhimikule üle kandmiseks. Valminud fotod sarnanevad gravüüride või litograafiatega. Kuigi protsessi kirjeldati algselt ca. 1907. aastal, võib sellisel teel fotosid teha ka kasutades kaasaegseid suurenduspabereid.

BROOMÕLIPROTSESS

 bromoil process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053505>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f92ad1a5-40c3-433d-b799-099313bd5a53>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 328

Õliprotsessi liik, kus kasutatakse katalüsaatorina hõbedat želatiinfotos želatiini parkimiseks. Parkimata osade toonid muutuvad küllastunuks foto vette kastmisel ning see tõrjub rasvast värvainet. Pargitud osad sealjuures võtavad tindi vastu. Algne foto võib olla lõpptooteks või seda võib kasutada esmase kujutise üleviimiseks teisele põhimikule.

BUDUAARFOTOD

 boudoir photographs

1870. aastatel levinud fotod, mille mõõduks oli 8 1/4 x 5 tolli (21 x 12,7 cm).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300265164>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/6dc96fbf-7837-4209-9bb7-67393b5d71c3>

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 39

http://xn--fotoprاند-z2a.org.ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

CIBACHROME

 Cibachrome

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133470>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/ccf8f218-1bfc-492e-ba69-bf806ec804c5>

Mõiste kasutamine:

puudub (see mõiste on kaubamärgi nimetus)

Subtraktiivne värvifotoprotsess fotode ja transparentide (läbipaistvate kujutiste) loomiseks kasutades pleegitusprotsessi. On turustatud ka nime Cilchrome all.

CLICHÉ VERRE

 cliché-verre

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300265082>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/13d47001-1024-45ea-aa29-1959e65e77c0>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 330

Fotograafiline protsess, mis kasutab valgust klaasplaadil (või mõnel muul läbipaistval pinnal) oleva kujutise kandmiseks valgustundlikule paberile. Valminud foto sisaldab nii graafika kui ka fotograafia elemente. Mõistet kasutatakse sageli nii protsessi, negatiivi kui ka saadud tõmmise kohta. Tehnika töötati välja 1830. aastatel.

CLICHÉ VERRE'ID

 clichés-verre

Soolapaber- või albumiinfotod, mis on toodetud valgustundliku paberi kokkupuutel clichés-verre negatiiviga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300166116>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f72f2058-7d57-434a-b15f-b29ca66e73f8>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 330

CLICHÉ VERRE'ID (NEGATIIVID)

 clichés-verre

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300265083>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/1c6b57c2-d091-487b-b9a3-0ba8e3f09aa1>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad
7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 330

Negatiivid, mis on valmistatud joonistamise teel spetsiaalselt ettevalmistatud ja klaasile asetatud pinnale (subtraktiivne protsess) või maalides otse klaasplaadile (adiitiivne protsess).

DAGERROTÜÜBID

 daguerreotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127181>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/a557cfd-6b2a-4e70-a5f2-533408e78f15>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=dagerrot%C3%BC%C3%BCp&F=M>

Fotod, mis on valmistatud fotoprotsessi dagerrotüüpia teel tekitades otsepositiivkujutise hõbetatud vaskplaadile. Neid raamitakse tihti spetsiaalsetesse nahk- või tekstiilkattega ehiskarpidesse. Nimi on tuletatud prantslase Louis-Jacques-Mandé Daguerre'i järgi, kes leiutas 1830. aastatel dagerrotüüpia koostöös Nicéphore Niépce'iga.

DAGERROTÜÜPIA

 daguerreotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053530>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/cefbaa3a-f920-4182-a1f4-10080bd1a762>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=dagerrot%C3%BC%C3%BCpia&F=M>

Protsess, millega valmistatakse otsepositiivkujutis hõbetatud vaskplaadile. Selle leiutajateks olid 1830. aastatel prantslased Louis-Jacques-Mandé Daguerre ja Joseph-Nicéphore Niepce. Protsessi käigus kaetakse vaskplaat hõbeiodiidiga ja säritatakse kaameras. Seejärel töödeldakse plaati elavhõbedauruga ja kinnitatakse söögisoola lahuses.

Ülemmõiste: POSITIIVID

DIAPOSITIIVID

 photographic transparencies

Läbipaistvad positiivfotod

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300244116>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e5723b63-8e1b-43a4-a9db-07e719c53517>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=diapositiivid&F=M>

DIASOGRAAFIA

 diazo process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053489>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/340a113d-f0d3-4152-84e2-712ad40ae053>

Mõiste kasutamine:

Kurmo Konsa. Arhivaalide ja trükiste säilitamine.
Tartu: Tartu Ülikool, 2008. Lk 294

<http://dspace.ut.ee/handle/10062/48569>

Valgustundlikele lämmastiku ühenditele põhinevad kopeerimisprotsessid, mida kõige sagedamini kasutatakse tehniliste jooniste reprodutseerimiseks.

DIFUSIOON-FOTOPROTSESS

 diffusion transfer process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133309>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/a20fa1d7-f8ef-498d-923a-44ea44c21415>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 39-40

Fotoprotsess, mida kasutatakse eelkõige kiirfotode ja iseilmutavate fotode puhul, kus positiivkujutis tekib neatiivis ilmutamata hõbehaliididest. Negatiiv asetatakse ilmutusainetega põhimiku vastu ja säritamata hõbe difundeerub põhimikule positiivkujutisena. Kiirfotokaameraga valmistatavate värviliste fotode puhul, kus on värvainepakid negatiivi sees, kasuta mõistet "värvidifusioon-siirdeprotsessi" või "sisemist värvi-sisedifusioon-siirdeprotsessi".

DIFUSIOON-PÖÖRDSIIRDAMINE

 diffusion transfer reversal

Hõbehalogeniide rakendav kopeerimisprotsess, milles nii positiiv kui negatiiv luuakse samaaegselt.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300240203>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/c74cdf4f-2dd2-47cb-9195-1bf4d2a37080>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

DIGIFOTOD

 digital photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300417379>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/4700af3a-bfdc-4a31-900c-6a0b45ce382e>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=digifotod&F=M>

Fotod, mis on tehtud digitaalkaameraga – need on kaamerad, mis loovad fotosid või liikuvaid kujutisi (filme) elektroonilise anduri abil ja talletavad need digitaalse informatsioonina mäluseadmel.

DIGIFOTOGRAAFIA

 digital photography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300386812>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/71859272-733b-44cf-a09c-850abfc3a80c>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=digitaalfotograafia&F=M>

Fotograafia, mis kasutab digitaalkaameraid piltide salvestamiseks elektroonilise sensori abil ja talletab need digitaalse informatsioonina mäluseadmel.

DUFAYCOLOR

 Dufaycolor

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133445>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/1fc481b6-9bcd-4a8c-a45e-5d5574f5eaed>

Mõiste kasutamine:

See mõiste on kaubamärgi nimetus. Peeter Linnap.
Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu
Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 334

Ekraanprotsess läbipaistvate
(transparentsete) fotokujutiste loomiseks
aditiivse värvisünteesi abil. Leiutati 1910.
aastal Prantsusmaal Louis D. Dufay poolt.

EKRAANPROTSESSID

 screen processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133432>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/12271526-bf0e-46c4-a10b-3198f89328c5>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotograafilised protsessid, mille abil luuakse aditiivne värvifoto. Selleks kasutatakse väga väikeste punaste, roheliste ning siniste filtritega kaetud ekraani pildistamiseks iga värvi vastavat intensiivsust pankromaatilises mustvalges emulsioonis, mille töötlemise tagajärjel muutub see läbipaistvaks. Vaadatuna läbi sarnase filtri annab igaüks neist pildile erineva intensiivsusega värvitoone.

EKTACHROME

 Ektachrome

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134550>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f2a52c16-b54c-4283-8dbb-50a5989642a7>

Mõiste kasutamine:

puudub (see mõiste on kaubamärgi nimetus)

Subtraktiivne värvi pöördprotsess, mis kasutab kolmekihilist filmi, kus iga kiht sisaldab värvaineid, mis sobivad kihi värvitundlikkusega. Kujutis moodustub kromogeenilise protsessi abil.

ELEKTROFOTOGRAAFIA

 electrophotography

Kujutiste valmistamine muutes valgustundliku materjali elektrilisi omadusi valguse toimetel.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300157803>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/9cdc13d7-2ca8-4b40-a8c7-75635d5aa877>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 55

ELEKTROFOTOGRAAFILISED VÄLJATRÜKID

 electrophotographic prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300312224>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/9216c6f4-bc41-47d5-b898-59a11dc6f716>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Väljatrükid, mis on valmistatud substraadile valguse ja elektrostaatiliste laengute kombinatsiooni abil pigmendi ja vaigu segu (tonerit) sadestades. Allikaks võib olla digitaalne pildifail või skaneeritud füüsiline kujutis.

Ülemmõiste: VALGUSKOPEERIMINE

ELEKTROGRAAFIA

 electrography

Kopeerimise elektrostaatiliste tehnikate üldnimetus.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300380187>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f9995e1a-39f6-4a6f-aff7-771bf3cbac5d>

Mõiste kasutamine:

Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2018. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2018.

<http://www.eki.ee/dict/qs/index.cgi?Q=elektrografia&F=M>

ELEVANDILUUFOTOD

 ivorytypes

Fotod, mis meenutavad elevandiluule maalitud miniatuure.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134972>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/85940aa3-5e9b-4d51-8063-53eca3258ea3>

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 56

FAKSIMINE

 facsimile transmission

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300240133>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/89d3c3b9-59b0-4c06-a16c-98e34c0b8192>

Mõiste kasutamine:

Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2018. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2018.

<http://www.eki.ee/dict/qs/index.cgi?Q=faksima&F=M>

Käsitsi kirjutatud või trükitud teksti või piltide edastamine raadio või telefoni teel ja mujal täpselt reprodutseerimine.

FERROTÜÜBID

 tintypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134759>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f3705c15-5751-42f2-a7d5-85b252f4a091>

Mõiste kasutamine:

Kurmo Konsa. Arhivaalide ja trükiste säilitamine.
Tartu: Tartu Ülikool, 2008. Lk 98

<http://dspace.ut.ee/handle/10062/48569>

Fotod, mis on valmistatud märgkolloodiumprotsessiga otse lakitud metallile (harilikult raudplekile).

Ülemmõiste: MÄRGKOLLOODIUMPROTSESS

FERROTÜÜPIA

 tintype

Märgkolloodiumprotsessi variant, mis loob õhukesele lakitud metall-lehele otsepositiivi.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053531>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/0dbef1d6-16c2-47c7-b9fa-928245b85396>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 340

FINLAYCOLOR

 Finlaycolor

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133446>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/5b0e6153-dff2-4ca7-94c6-fe3c2784d8f0>

Mõiste kasutamine:

puudub (see mõiste on kaubamärgi nimetus)

Clare L. Finlay poolt patenteeritud fotoprotsess. Aditiivne värviprotsess transparentide loomiseks pankromaatilisel mustvalgel emulsioonil kasutades punastest ja rohelistest ringidest koosnevat värvilist ekraani sinakas-violetsel taustal.

FLUOROSKOOPIA

 fluoroscopy

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300380241>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/0c4126d0-101c-44b3-a202-d334dafafb24>

Mõiste kasutamine:

Võõrsõnade leksikon VSL. Eesti Keele Instituut. 2012.

<http://www.eki.ee/dict/vsl/index.cgi?Q=fluoroskoopia&F=M&C06=en>

Dünaamiline röntgenfotograafia tehnika objektide sisemise struktuuri uurimiseks. See loob reaajas foto- ja videokujutisi muutes röntgenkiired valguskiirteks (fluorestseeruva ekraani abil), mis salvestatakse foto- või videokaamera abil. Fluoroskoopiat kasutatakse peamiselt meditsiinilistel eesmärkidel, aga ka arheoloogiliste leidude ja kunstiteoste uurimiseks.

FOTOAKVATINTA

 photoaquatint

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053249>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/156d93b8-dcc2-4ca8-ac0c-b7f1846b79b8>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=akvatinta&F=M>

Fotogravüüri liik, milles trükiplaati tolmutatakse kampoliga, et tekitada ebakorrapärane värvainet siduv muster.

FOTOD

 photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300046300>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/eecabe59-2af6-4d6e-b53a-814640d742e5>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=foto&F=M>

Viitab kiirgustundlikele (valgus-, elektron- või radioaktiivkiirgus) materjalidele valmistatud kujutistele. Üldiselt valmistatakse valguse keemilisel mõjul valgustundlikule filmile, paberile, klaasile või metallile. Fotod võivad olla positiivid või negatiivid, läbipaistmatud või läbipaistvad. Mõiste ei hõlma reprodutseerivaid kujutisi (dokumente või tehnilisi jooniseid), mille jaoks leiab sobivamad kirjeldavad mõisted "reprograafiliste koopiate" mõiste alt. Mõiste võib hõlmata digitaalsete vahenditega valmistatud fotokujutisi.

FOTODE VALMISTAMISE (KOPEERIMISE) TEHNIKAD

 photographic printing techniques

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300240276>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f1db3891-c35f-4fc4-a349-a64d9efea5a1>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Viitab fotograafilistele protseduuridele või tehnikatele, mis loovad füüsilisi fotosid. Harilikult negatiividest, kuid mitte alati.

FOTOGALVANOOGRAFIA

 photogalvanography

Fotomehaaniline sügavtrükiprotsess, mille käigus saadakse trükiplaat elektriliselt mõjutatud metalli ionidega.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300157897>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/7cde131f-d8cb-482a-ab8c-037d96fda33a>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 345

Ülemmõiste: FOTOMEHAANILISED TÕMMISED

FOTOGALVANOGRAAFIAD

 photogalvanographs

Tõmmised, mis on valmistatud fotogalvanograafia protsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300160867>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/07109bd2-97ca-461d-b807-023cf0661d74>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

FOTOGLÜÜFILINE SÖÖVITUS

 photoglyphic engraving

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300266696>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/7461be2e-6121-4999-b8e8-274463b572af>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 346

William Henry Fox Talbot'i täiustatud protsess fotost trükiplaadi loomiseks, mille ta patenteeris 1858. aastal. Pärast vaskplaadi bikromaadiga töödeldud želatiiniga katmist valgustas Talbot seda diapositiivi all. Seejärel tolmutati plaati vaigupulbriga ja kuumutati ühtlaselt, et vaiguosakesed jaotuksid. Plaat söövitati happelahuses, mis lahustas želatiini ja söövitab neid samu osasid. Pärast puhastamist kanti plaadile värvaine ja trükiti paberile. Talbot lõi termini "fotoglüüf" kreeka keelse sõnühendi „graveeritud valgus“ põhjal.

FOTOGRAAFIA

 photography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300054225>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/a009ef06-7008-4397-95b0-111a67268f3d>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fotograafia&F=M>

Fotode valmistamise viis (moodus) või protsess, mille tulemuseks on pildid, mis on loodud valguse keemilise reaktsiooni tulemusel kas valgustundlikule filmile, klaasile, paberile, metallile või digitaalsete vahenditega.

FOTOGRAAFILISED TEHNIKAD

 photographic techniques

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134334>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/4bc20720-2462-4587-833f-c2fd462b59f9>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Kasutage terminit nende protseduuride puhul, mis hõlmavad fotode tegemist ning komponeerimist või seda, kuidas neid on töötlemise eel ning järel manipuleeritud. Protseduuride kohta, mille abil luuakse valgustundlikest materjalidest pilt, kasutage terminit „fotoprotsessid“.

FOTOGRAMMID

 photograms

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127296>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/06edfe55-d214-4ab7-b45c-d27e7689da62>

Mõiste kasutamine:

Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2018. Eesti Keele Instituut. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2018.

<http://www.eki.ee/dict/qs/index.cgi?Q=fotogramm&F=A>

Fotod, mis on valmistatud ilma kaamerata asetades objekti vahetult valgustundlikule paberile ja säritades seda valgusega. Hõlmab Talboti esimesi fotosid, mida ta nimetas fotogeenseteks joonisteks. 20. sajandi alguses kasutati seda terminit sageli kõigi fotode tähistamiseks.

FOTOGRAVEERIMINE

 photoengraving

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053297>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/felc6e72-lc3d-4c7d-9499-625a2d47f44b>

Mõiste kasutamine:

L. Vilms, I. Vihuri, H. Jürissoor, E. Parro. Uue ja ilusa nimel. Sirp ja Vasar nr. 38, 21.09.1962. Lk 2

Reljeeftrüki protsess, mille abil kujutis kantakse trükiplaadile nii, et heledad või tumedad piirkonnad muutuvad vastuvõtlikuks söövitusainele. Erinevalt fotogravüürist on mittetrükitavad osad söövitatud.

FOTOGRAVÜÜR

 photogravure

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053207>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/d13d6a8c-d871-4bcc-8594-436fd04bb3ac>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 350

Pildi või kujunduse, foto ning gravüüri kombinatsioonidest koopia loomise fotomehaaniline sügavtrükiprotsess. Metalltrükiplaat valmistatakse bikromaatprotsessiga, mis säilitab želatiinist erineva paksusega tõkkekihi. Plaat söövitatakse, et moodustada erineva sügavusega õõnsusi, mis mahutavad erinevas koguses värvaineid. Eriti oluline on see, et pildi negatiivis olev želatiin toimib happekindla kihina kujutise söövitamisel. Käsitööna valmistatud fotogravüür oli 19. sajandil väga populaarne. See hõlmab kujutise ülekandmist vaskplaadile, mis on akvatintat kasutades ettevalmistatud sellele tooni andmiseks ning ühtlasi on sellesse söövitatud disain. Värvaine kantakse plaadile käsitsi ja trükitakse nagu tavalise sügavtrükiplaadiga. Masinaga loodud fotogravüür, mis on laialdaselt levinud, kasutab toonide andmiseks akvatinta asemel ristvõrku ning plaadi asemel eelistatakse silindrit. Selline tehnika võimaldab trükkida kiiresti ning suurtes kogustes väljaandeid (nt ajakirjad). Kui protsessis on kasutatud akvatint-tera, siis eelistage terminit "fotoakvatint".

FOTOGRAVÜÜRID (a)

 photoengravings

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300154358>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/24b8f724-0f24-4eb1-bdf1-82fd26dc4539>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Mõiste, mida kasutati 19. sajandi keskpaigas fotomehaaniliste tõmmiste puhul. Peamiselt erinevate kõrgtrükiprotsessidega valmistatud tõmmiste puhul ning vahel ka sügavprotsessiga valmistatud tõmmiste puhul. Kui võimalik, siis kasuta täpsemat mõistet.

FOTOGRAVÜÜRID (b)

 photogravures

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300154382>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/24b8f724-0f24-4eb1-bdf1-82fd26dc4539>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 350;
Tullio Ilomets. William Henry Fox Talboti fotode ja fotogravüüride kollektsioon Tartu Ülikooli raamatukogus. Tallinn: Aasta Raamat, 2016. Lk 62

Fotomehaanilised tõmmised, mis on loodud fotogravüürprotsessiga. Metallist trükiplaat on valmistatud bikromaatprotsessiga, mis jätab erineva paksusega želatiinist tõkkeaine. Plaat söövitatakse, et moodustada erineva sügavusega õõnsusi, mis võimaldavad sisaldada erinevas koguses värvainet. Kui foto luuakse akvatinta teradega, siis kasutage terminit „akvatinta“.

FOTOJONIS

 photogenic drawing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133340>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/9dff5001-943c-4811-b0bb-e47194abeb6d>

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 14

William Henry Fox Talbot'i fotograafiline protsess, kus paberil negatiivid loodi hõbepildi kopeerimisega. Erineb „kalotüübist“, kus pilt ilmutatakse. 19. sajandi keskpaigas kasutati mõistet mõnikord fotograafia sünonüümina.

FOTOJONISED

 photogenic drawings

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300139709>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/d540afd6-b6a9-4a63-b86a-41b80b76074d>

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 14

Viitab William Henry Fox Talbot'i valmistatud esimestele fotodele. Need valmistati kopeerimisprotsessi teel - mõned fotogrammina, mõned kaamera abil. Eristada "kalotüüpidest", mis saadi Talbot'i hilisema parandatud ja patenteeritud ilmutusprotsessiga "kalotüüpia". 19. sajandi keskpaigas kasutati vahel fotode sünonüümina. Enamuse neist negatiividest valmistatud fotode puhul tuleb kasutada mõistet "soolapaberfotod".

FOTOKERAAMIKA

 ceramic process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133676>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/eId87779-0653-4Icb-b784-a0783da5698b>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 351

Viitab tolmutamismeetodi liigile, kus kasutatakse klaasjat pulbrit, mis on saadaval mitmesugustes värvides ning mida kantakse portselanile, fajansile, portselanile jms. Laiemalt viitab kõikidele protsessidele, mis portselanile, keraamikale, fajansile või samalaadsetele materjalidele kujutise tekitavad.

Ülemmõiste: KOLLAAŽID

FOTOKOLLAAŽID

 photocollages

Kollaažid, mis koosnevad peamiselt fotodest.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300181912>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/052f07b1-2d25-4d18-bb62-d06db7edd0a0>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

FOTOKOOPIAD

 copy prints

Fotod, mis on valmistatud pildistades kahemõõtmelist teost (näiteks joonistust, maali, või teist fotot).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300188795>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/8ec837fe-108d-4e8c-a58e-39bf64ce06c3>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fotokoopia&F=M>

FOTOLITOGRAAFIA

 photolithography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053275>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/b6ce7aeb-d1a6-4a91-b3f4-e47cd1f91110>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fotolitograafia&F=M>

Lametrüki fotomehaaniline protsess, mis kasutab samu põhimõtteid nagu litograafia - õli ja vee tõrjumine, ent kujutise plaadile üle kandmiseks kasutab fotograafilist protsessi.

FOTOLITOGRAAFIAD

 photolithographs

Fotomehaanilised tõmmised, mis on valmistatud fotolitograafiaga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300154386>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/052ec7c5-d261-4082-8d42-8668a8ba3656>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fotolitograafia&F=M>

FOTOMEHAANILISED KÕRGTRÜKI PROTSESSID

 relief photomechanical processes

Fotomehaanilised protsessid, milles kasutatakse reljeefseid trükkimispidu.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300155634>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e0c6c79a-13dd-4c4f-a129-9b333cb6d805>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=k%C3%B5rgtr%C3%BCkk&F=M>

FOTOMEHAANILISED LAMETRÜKI PROTSESSID

 planographic photomechanical processes

Fotomehaanilised protsessid, milles kujutisi trükitakse tasapindadelt.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300155632>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/2731cc7a-1c1f-4216-97f7-82216bafd00e>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=lametr%C3%BCkk&F=M>

FOTOMEHAANILISED PROTSESSID

 photomechanical processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053203>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/559f9add-9441-461d-9d87-eaccb2c48291>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 352

Protsessid, mis hõlmavad fotoprotsessi (rakendavad valgustundlikkust) kujutise edastamiseks ning seejärel eraldi protsessi tõmmise valmistamiseks, mis ise valgustundlik pole.

FOTOMEHAANILISED SÜGAVTRÜKI PROTSESSID

 intaglio photomechanical processes

Fotomehaanilised protsessid, mis kasutavad sügavtrükiplaate.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300155631>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/5719b799-874e-44ee-a6f0-a4081a85de00>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=s%C3%BCgavtr%C3%BCkk&F=M>

FOTOMEHAANILISED TÕMMISED

 photomechanical prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300041424>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/614629ee-1cbc-4f24-bfd9-e006e2ce6420>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Kujutised, mis on toodetud protsesside abil, kus kasutatakse pildi üle kandmiseks fotoprotsesse (st valgustundlikkust kasutades) ja seejärel eraldi protsessi, et luua tõmmis materjalil, mis ei ole valgustundlik.

FOTOMONTAAŽ

 combination printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300139242>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/9fe1ca18-206f-427b-a6f2-49996e21142e>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 88

Kopeerimistehnika, mille puhul kasutatakse ühe foto valmistamiseks mitut negatiivi. Tehnika kohta, mis salvestab ühele lehele või filmikaadrile mitu kujutist, kasutage terminit „mitmekordne säritus“.

FOTOMONTAAŽID

 composite photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134769>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/d3caa397-69d9-4959-933e-c619115b13f1>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fotomontaa%C5%BE&F=M>

Fotod, milles kaks või rohkem negatiivi on kopeeritud üksiku ühendatud pildina. Kujutiste kombinatsioonide (näiteks fotode puhul arhitektuurilistest joonistest) kasutage terminit „fotomontaaž”. Kui fotode osad või muud suhteliselt lamedad materjalid kleebitakse kokku vähem ühtseks kujutiseks, siis kasutage terminit “kollaaž”.

FOTOMOSAIGID

 photomosaics

Kogum, mis koosneb erinevatest fotodest moodustades katkematu panoraami või õhuvaate.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134705>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/44b59e34-16e1-4fbb-b32e-a913b68e94a8>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

FOTOPROTSESSID

 photographic processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133268>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/c88398fa-12e0-4aff-8580-9a2d0d7e4a33>

Mõiste kasutamine:

V. Mikulin. Fotograafia 25 õppetundi. (Tõlkijad: H. Välk, P. Talvre). Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus, 1952. Lk 95

Protseduurid, mille abil valmistatakse valgustundlikest materjalidest pilte. Protseduuride kohta, mis on seotud sellega, kuidas fotosid tehakse, komponeeritakse või manipuleeritakse töötlemise ajal või pärast seda, kasutage terminit „fotograafia (eri)tehnikad“. Fotograafiliste protsesside puhul, mis hõlmavad valgustundlikkust ühes etapis, kuid mis loovad lõpliku foto materjalil, mis kunagi valgustundlik ei olnud, kasutage terminit "fotomehaanilised protsessid". Valgustundlike protsesside kohta, mida kasutatakse dokumentidest ja tehnilistest joonistest fotokoopiade tegemiseks, kasutage termineid mõiste "<valgustundlikud reprograafilised protsessid>" all.

FOTOSERIGRAAFIAD

 photoscreenprints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300265560>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/7a93ecca-eca8-4f15-a831-baa04b729052>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 149

Serigraafiad, kus ekraanile kantud valgustundlik tõkkeaine kaetakse fotograafilise kujutisega, mis on lagundatud võrgu abil. Seejärel säritatakse seda valgusega ning luuakse foto šabloon. Kaetud osad pestakse ära ja tint surutakse läbi võrgusilmade, mille tagajärjel valmib pilt.

Ülemmõiste: FOTOD TÖÖTLEMISPROTSESSI VÕI ESITLUSTEHNIKA JÄRGI

FOTOTAPEEDID

 photomurals

Seinakaunistusena kasutatav suur foto

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/30013470>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/b6f72da6-4cfe-42ad-b6e1-ac0987ba35b3>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

FOTOTELEGRAMMID

 wire photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134789>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/b52381e4-d6a1-466c-9718-95470559c297>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fototelegramm&F=M>

Fotod, mis teisendatakse elektrisignaalideks, edastatakse juhtmete kaudu ja tehakse piltideks.

Ülemmõiste: KOLLOTÜÜPIA

FOTOTÜÜPIA

 phototype

Kollotüüpia protsess, mille töötas välja F. Joubert Prantsusmaal 1860. aastatel.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300249934>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/b9533ebd-fb45-49df-ac0e-35bd57ca367e>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=fotot%C3%BC%C3%BCpia&F=M>

Ülemmõiste: BIKROMAATPROTSESSID

FRESSON´ PROTSESS

 Fresson

Fotograafiline protsess, mis tuletati Louis Ducos du Hauroni leiutatud heliokroomiast. Algselt monokroomne.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133414>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/efc327e8-d616-44f0-9f9a-9673bb8904f9>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

GASPARCOLOR

 Gasparcolor

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133474>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/fe90168e-f2f6-4048-b14d-296069a9c877>

Mõiste kasutamine:

puudub (see mõiste on kaubamärgi nimetus)

Subtraktiivne värviprotsess, mille käigus kasutatakse pleegitusprotsessi fotode valmistamiseks. See on kasutusel ka kinematograafias.

GLÜTSERIINPROTSESS

 glycerin process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053493>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/ef80d6fd-b3c8-4fb5-85a5-f7e7a7693fe3>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Plaatina-fotode piiritletud alal valmistamise tehnika, mis põhineb glütseriini kasutamisel pildi teatud aladel takistamiseks seal fotokujutise moodustumist.

HALLOTÜÜBID

 Hallotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300263423>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/2bb3110e-2f21-4bf4-89d1-6e284777df3a>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad
7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 359

Värvilised stereofotod, mis on tehtud kasutades kahte sarnast fotot, millest ühte on töödeldud dammarlakiga, et muuta see läbipaistvaks, teist aga värvidega. Esimene foto asetatakse viimase peale ja liidetakse klaasi ning alustoega, mis loob kolmemõõtmelise efekti.

HEKTOGRAAFIA

 hectograph process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300240142>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/8207f2a9-6dc4-4c6b-b85e-3e3208e02008>

Mõiste kasutamine:

Raamatukogusõnastik. Eesti Rahvusraamatukogu, 2018.

<http://termin.nlib.ee/view/3450>

19. sajandil kirjade kopeerimiseks välja töötatud protsess, milles aniliinvärviga valmistatud kiri või pilt kantakse üle želatiinipinnale, millest saab teha mitmeid koopiaid. Hiljem asendati see piiritustrükiga.

HELIOGRAAFIA

 heliography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133322>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/a997456a-00d1-4ad4-a85b-0d4b816f533c>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad
7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 360

J. N. de Niépce'i poolt 1825. aastal välja töötatud protsess, mille käigus klaasile või metallile kantud bituumen kõvastus vastavalt säritusele. Lavendliõliga loputamisel jäi säilis ainult kõvastanud ala kujutisel.

HELIOKROOMIA

 heliochromy

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053472>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/9cb619d2-e75f-4174-86eb-d463fd1eb19e>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Claude-Abel Niépce de St. Victor'i poolt välja töötatud dagerrotüüpiaprotsessi variant, mida iseloomustab hõbekloriidi kasutamine loomulike värvitoonide loomiseks. Pilti ei saa kinnistada ja seepärast ei ole see püsiv. Oli kasutusel 20. sajandi alguses. Mõnikord viitab termin värvifotodele üldiselt.

Ülemmõiste: KOLLOTÜÜBID

HELIOTÜÜBID

 heliotypes

Fotomehaanilised tõmmised, mis on valmistatud heliotüüpia protsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300194341>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/91e16eea-0c76-4204-b257-c52e92d4109b>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

HELIOTÜÜPIA

 heliotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300194345>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/409c88a5-a62e-48fd-9a46-db252d979061>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Kollotüüpia modifitseeritud versioon, milles alumiiniumühendite toimetõhususe suurendamiseks on kasutatud kõvastunud želatiinkiht kantakse klaasplaadilt metallplaadile. See võimaldab teha palju rohkem tõmmiseid kui kollotüüpia.

Ülemmõiste: PABERFOTOD

HILISKOOPIAD

 later prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300189480>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/8e4d3944-f483-4788-917a-ed17b972def6>

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 198

<https://ojs.erm.ee/index.php/ermer/article/view/58/51>

Fotod, mis on valmistatud oluliselt hiljem kui negatiiv ja harilikult ka mitte algse fotograafi poolt. Algse fotograafi poolt suhteliselt vara peale negatiivide pildistamist valmistatud fotode puhul kasuta mõistet "vintage foto" (originaalfoto).

Ülemmõiste: OTSEPOSITIIVID

HILLOTÜÜBID

 Hillotypes

Otsepositiivid, mis on valmistatud protsessi Hillotüüpia (Hillotype) abil.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300138343>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/ee1f45c5-a2ce-4057-8750-7e3868680a73>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

HILLOTÜÜPIA

 Hillotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133326>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/0296c712-224b-4670-b4f3-e37e02b167d6>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 361

1856. aastal Levi L. Hill'i välja töötatud varajane värvifotograafia protsess, mida veel hiljuti peeti võltsinguks ning ei ole tänaseni täielikult mõistetud.

HOLOGRAAFIA

 holography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053341>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/49c24ede-5c97-4391-8687-73aacf04e7d6>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=holograafia&F=M>

Meetod kolmemõõtmelisena näivate kujutiste loomiseks laserkiirguse abil. Õigel vaatamisel taasloob interferentsusmuster algselt objektilt peegeldunud valgusmusteri. Võimaldab erinevaid vaatenurki. Näiteks esiplaanil olevate kujutiste varju jäävad kujutised tagaplaanil muutuvad vaatenurka muutes nähtavaks.

HOLOGRAMMID

 holograms

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134775>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/aed52472-2bc8-430b-bbb4-a70220403113>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=hologrammid&F=M>

Kolmemõõtmelised kujutised, mis on saadud säritades laserkiire sisse asetatud negatiivkujutist ühevärvilise laserkiirgusega. Otsene kiir ja kujutisel hajutatud kiir ühinevad interferentsimustriks, mis on vaadeldav kolmemõõtmelise kujutisena. Hologrammide valmistamise tehnika leiutas 1947. aastal ungarlane Dennis Gabor, kuid seda ei kasutatud laiemalt enne laseri leiutamist 1960. aastal. Salvador Dali kasutas holograafiat kunstiteoste valmistamiseks.

Ülemmõiste: DIAPOSITIIVID PROTSESSI JÄRGI

HÕBEŽELATIIN-DIAPOSITIIVID

 gelatin silver transparencies

Diapositiivid, millel on sideaineks želatiin, mis sisaldab kujutist moodustavat hõbedat.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300128675>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/29abd231-86b5-41d8-8ee0-9ea43df703fa>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

HÕBEŽELATIINFOTOD

 gelatin silver prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300128695>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/a19cc985-b60c-4523-af4b-5844b436d246>

Mõiste kasutamine:

Joel Leis. Paberalusel albumiin-, kolloodium-, ja hõbeželatiinfotode kahjustuste atlas. Veebiteavik. Tallinn, 2015. Lk 5

[http://evm.ee/uploads/files/Paberalusel%20fotode%20kahjustuste%20atlas\(1\).pdf](http://evm.ee/uploads/files/Paberalusel%20fotode%20kahjustuste%20atlas(1).pdf)

Viitab fotodele, mille sideaineks on kujutist kandvat hõbedat sisaldav želatiin. Need on alati mustvalged, kuigi võivad olla ühevärviliselt toonitud.

Ülemmõiste: KLAASNEGATIIVID

HÕBEŽELATIIN-KLAASNEGATIIVID

 gelatin dry plate negatives

Negatiivid, millel on klaaspõhimikul sideainena želatiini kiht.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134920>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/82ffb82f-d073-40f1-a44d-0b678e4fba92>

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 53

HÕBEŽELATIIN-NEGATIIVID

 gelatin silver negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300128688>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/68eee3ea-cdfe-4ac3-95ba-66951bc202cc>

Mõiste kasutamine:

Kadi Sikka. Klaasnegatiivide konserveerimine ja säilitamine Filmiarhiivi Jaan Rieti kogu näitel. Magistritöö. Juhendajad: Kurmo Konsa, Merilis Roosalu. Eesti Kunstiakadeemia, Kunstikultuuri teadukond, Muinsuskaitse ja konserveerimise osakond, 2014. Lk 78

https://wpl.archaeovision.eu/fotoparand/wp-content/uploads/sites/6/2014/05/MA_Klaasnegatiivide-s%C3%A4ilitamine_Kadi-Sikka_2014.pdf

Negatiivid, mille sideaineks on želatiin, mis sisaldab kujutist moodustavaid hõbeda soolasid. Võib olla klaasil ("želatiin-klaasnegatiivid") või filmil.

HÕBEŽELATIINPROTSESS

 gelatin silver process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300139114>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/acaccd92-df48-47af-a31b-fcbbc63a58c>

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 36

http://xn--fotopränd-z2a.org/ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

Viitab mitmetele fotograafilistele protsessidele, milles sideainena kasutatakse želatiini ning kujutise lõpliku moodustajana hõbedat. Enamasti kasutatakse paberpõhimikul, kuid võib kasutada ka filmil või klaasplaatidel.

Ülemmõiste: FOTOD PROTSESSI JÄRGI

HÕBE-VÄRVIPLEEKEFOTOD

 silver-dye bleach prints

Fotod, mis on valmistatud hõbevärvipleekeprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300252136>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/1b3a3824-9f34-441e-aa0b-9957300c6e22>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

HÜALOTÜÜBID

 hyalotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300249949>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/eec3e98e-9046-4130-9a3d-e28f77829d22>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 363

Albumiinpositiivid klaasil, mida kasutati laialdaselt lüümikute ja suuremate akendele riputatud klaasdiapositiivide loomiseks. Neid toodeti patenteeritud protsessi teel, mida nimetatakse hüalotüüpiaks. Selle töötasid välja Philadelphiast pärit Lingenheim'i vennad 1850. aastal. Erinevad „kristallotüüpidest“ paberil, mis on loodud sarnase Bostonist pärit J. A. Whipple'i patenteeritud protsessi abil.

HÜDROTÜÜPIA

 dye transfer process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053471>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/006bf82a-1de8-4f54-a456-f03b98a74af4>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 134

Fotomehaaniline protsess, milles värvilahutusega negatiividest või positiividest luuakse bikromaatide abil želatiinist matriitsid. Seejärel tehakse täisvärvtrükk kandes värvid matriitsidest üle põhimikule.

Ülemmõiste: FOTOPROTSESSID

INTERFERENTSI MEETODID (FOTOGRAAFIAS)

 interference processes

Fotograafilised protsessid, mis salvestavad valguse kokkupuutel pindade või filtritega lainepikkuste interferentsmustrid.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300138331>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/c629b439-8538-4dbf-9d1d-3e8fca9eaab3>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad
7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 366

IRIS-VÄLJATRÜKID

 Iris prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300266097>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/98a618c6-aa9a-44e2-aa74-7e293e708fd4>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Viitab kunstilistele väljatrükkidele, mis on tehtud tindiprintsi-protsessiga; algselt valmistatud Iris-printeri, suure trumlipõhise printeriga, mida kasutati kontroll-tõmmiste tegemiseks ofsett-litograafias. Need tõmmised võivad olla tehtud mitmesugustele põhimikele: paber, tekstiil, polüester, jne. Suures tiraažis tehtud väljatrükkide puhul kasutage mõistet "žikleed" (giclée).

KAARTFOTOD

 card photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127115>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/492ed848-ff9b-425f-81cb-44cfd2f07f5f>

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 38

http://xn--fotopränd-z2a.org/ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

Kommertsiaalselt toodetud fotod, mis on paigaldatud paksule pildist pisut suuremale kartongalusele. Ümbritsevale kaardi pinnale on tavaliselt trükitud või sisse pressitud fotograafi nimi või embleem ning tagaküljel on enamasti fotograafi tempel. Neid valmistati erinevates suurustes mitmesuguste protsesside abil.

KABINETFOTOD

 cabinet photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127131>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e2454d0b-ea57-4f70-b270-57fedecd00e9>

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 43

Kaartfotod (enamasti portreed), mille mõõtmed koos raamiga on 4 1/4 x 6 1/2 tolli. Need võttis kasutusele F. R. Window 1867. aastal alternatiivina suurematele cartes-de-visite tüüpi fotodele, mille mõõdud olid 3 1/4 x 2 1/4 tolli. Suuremaid mõõte peeti väljapanekuks sobilikumaks, sest need võimaldasid grupiportreesid luua ning fotot retušeerida. Suuremad mõõdud olid populaarsed kuni Esimese maailmasõjani.

KAHEVÄRVIFOTOGRAAFIA

 two-color processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133448>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/15cdf3ba-ac3a-4ece-8dc2-23bcea580634>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 152

Fotoprotsessid, milles kasutatakse kahte värvi (tavaliselt punast ja rohelist või oranži ja tsüaansinakat), et sünteesida täisvärvide spekter. See võib olla nii aditiivne kui subtraktiivne.

KALLITÜÜPIA

 kallitype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053490>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e4e5b3a8-0113-4a32-9665-a73888d6cf70>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 368

Raudprotsess fotode tegemiseks kasutades valgustundlikku rauasoola ning hõbenitraadi emulsiooni. Ilmutamisel moodustub metalne hõbedane kujutis. Erinevate ilmutusmeetoditega saab luua musti, pruune, punakas-lillasid või kastanpruune toone.

KALOTÜÜBID (NEGATIIVID)

 calotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127190>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/62cdf74c-67dc-4ba1-9e28-84ccd9292554>

Mõiste kasutamine:

Kadi Sikka. Soolapaberfotod - tehnika ja tulevik. Kursusetöö. Juhendaja: Merilis Sähka. Eesti Kunstiakadeemia, Kunstikultuuri teaduskond, Muinsuskaitse ja restaureerimise osakond, 2010. Lk 5

https://wp1.archaeovision.eu/fotoparand/wp-content/uploads/sites/6/2012/01/Kursuset%C3%B6%C3%B6_Soolapaberfotod-tehnika-ja-tulevik_Kadi-Sikka.pdf

Paberpõhimikul negatiivid, mis on valmistatud William Henry Fox Talbot'i patenteeritud ilmutusprotsessi "kalotüüpia" teel. Eristada Talbot'i "fotogeensetest joonistustest", kus kujutist kopeeritakse. Enamiku sel viisil valmistatud fotode puhul tuleb kasutada mõistet "kalotüüpia fotod (positiivfotod)". 20. sajandi keskpaigas kasutati mõistet ebaõigelt ka kõigi teiste pabernegatiivide ja soolapaberfotode puhul.

KALOTÜÜBID (POSITIIVID)

 calotype prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300404082>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e9c7fb2f-d845-4fa4-a28c-b15abc7ed6ba>

Mõiste kasutamine:

Kadi Sikka. Soolapaberfotod - tehnika ja tulevik. Kursusetöö. Juhendaja: Merilis Sähka. Eesti Kunstiakadeemia, Kunstikultuuri teaduskond, Muinsuskaitse ja restaureerimise osakond, 2010. Lk 5

https://wp1.archaeovision.eu/fotoparand/wp-content/uploads/sites/6/2012/01/Kursuset%C3%B6%C3%B6_Soolapaberfotod-tehnika-ja-tulevik_Kadi-Sikka.pdf

Fotod, mis on valmistatud Fox Talbot'i kalotüübist (negatiiv). Kuigi kalotüüpia paberit võib kasutada kalotüüp-negatiividest fotode valmistamiseks, kasutati selleks tavaliselt Talbot'i varasemat hõbekloriidpaberit - soolapaberit.

KALOTÜÜPIA

 calotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053484>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/ddcf31be-5c35-42a7-9daf-c8c171d1a5c2>

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 14

William Henry Fox Talbot'i loodud fotograafiline protsess negatiivide loomiseks paberile. Kujutis moodustub ilma sideaineta põhimikule kantud hõbejodiidist, mis seejärel ilmutatakse. Kalotüüp protsess loob poolläbipaistva negatiivi, millest kontaktkopeerimise teel saab mitmeid positiive luua. See andis protsessile olulise eelise dagerrotüüpia ees, mille läbipaistmatuid positiive sai ainult kaamera abil kopeerida. 20. sajandi keskel kasutati terminit mõnikord ekslikult mistahes soolapaber- või negatiivprotsessi kohta.

KAMEEFOTOD

 cameo prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127167>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/7672b7e3-e2d3-4652-968b-aaa0d4a7fc49>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Cartes-de-visite fotod, mille pealispind on tagakülge survestades tõstetud nagu näiteks medaljonidel.

KARBROPROTSESS

 carbro process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053506>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/3e23b72d-0783-42dc-b182-896c1c2f9680>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 153

Söetrüki protsess paberfotode valmistamiseks, kus söepaber muudetakse valgustundlikuks hõbebromiidfotoga kokkupuutel. Erineb söetrükist keemilise meetodi poolest, mille tagajärjel kopeerpaber kõvastub. Lisaks ka selle poolest, et kasutab hõbebromiidfotosid, mis võimaldavad teha väiksematest negatiividest söefotosid.

KARPFOTOD

 cased photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127264>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/be27025c-d7af-4b4b-b0fc-3af177daabc1>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Kasutada kirjeldamiseks fotosid, mis on raamistatud tugevatesse karbitaolistes ümbristes. Harilikult dagerrotüüpide, ambrotüüpide või ferrotüüpide kirjeldamiseks.

KINEMATOOGRAAFIA

 cinematography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300054227>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/d2a1187f-9823-4a54-ac87-3ab80b8ddd16>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=kinematograafia&F=M>

Oskus ja teadus sellest, kuidas pildistada elusaid või animeeritud olendeid ning objekte liikumises kasutades selleks filmi- või videokaamerat. Erineb "kronofotograafiast", mis salvestab liikumist või muutumist fotokujutistel, mis on pildistatud fotokaameraga, kas siis järjestikku tehtud üksikute fotode seeriana või ühekordse säritamise tulemusena saadud ähmaste kujutistena. Terminite kohta, mis puudutavad kogu filmide valmistamise protsessi ning sellega seotud erinevaid tehnikaid, vaadake juht-terminit "<filmitootmine ja selle protsessid ning tehnikad>."

KLAASNEGATIIVID

 glass plate negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300393160>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/252e338b-6b6e-451f-ad5b-ed3d34c29cdb>

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 56

Klaasplaadid, mis on kaetud valgustundliku emulsiooniga ning mida on säritatud ja ilmutatud. Seda kasutatakse matriitsina positiivfotode valmistamiseks muule põhimikule.

KODACHROME

 Kodachrome

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133430>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/b9d84b35-1ba3-4b29-9c55-5ed3387dce14>

Mõiste kasutamine:

puudub (see mõiste on kaubamärgi nimetus)

Subtraktiivne värvi-pöördprotsess, mis kasutab mustvalge emulsiooniga kolmekihilist filmi ning kihid on tundlikud erinevatele primaarvärvidele. Film ei sisalda värvaineid, vaid need lisatakse ilmutamisel koos sideainetega, kus iga kiht protsessi käigus kolme masinaga eraldi värvitakse ning pleegitatakse. Ühtlasi toimub kõigis kolmes etapis kuivatus. Capstaffi kahevärvilise Kodachrome protsessi kohta kasutage terminit "kahevärvitrükk".

KODACOLOR

 Kodacolor

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133431>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/aaa27c46-7b1c-412c-b3e4-b6c11c072c6c>

Mõiste kasutamine:

puudub (see mõiste on kaubamärgi nimetus)

Eastman Kodak Company kaubamärk. See on kromogeenne protsess subtraktiivsete värvidega negatiivide tootmiseks tripack-süsteemis. Protsessiga moodustatakse värvimaskid, mis annavad filmile iseloomuliku oranži värvi. Kodacolor (TM) ilmus turule 1941. aastal ning seda on korduvalt edasi arendatud. Kõik kaasaegsed värvinegatiivi protsessid on Kodacolor (TM)-i variandid.

Ülemmõiste: FOTOD PROTSESSI JÄRGI

KOLLODIUMFOTOD

 collodion prints

Fotod, mille sideaineks on kolloodium.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134696>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/d5411a03-dd36-43ce-80b1-16e2648bdcbf>

Mõiste kasutamine:

Kurmo Konsa. Arhivaalide ja trükiste säilitamine.
Tartu: Tartu Ülikool, 2008. Lk 215.

<http://dspace.ut.ee/handle/10062/48569>

KOLLOODIUMPROTSESSID

 collodion processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300162376>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/2d5eddf1-b244-411d-97f3-2fee9eb2361a>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 170

Fotograafilised protsessid, milles sideaineks on kolloodium. Valgustundlikuks aineks on hõbehalogeniid ja seda protsessi saab kasutada positiivide (ambrotüübid, ferrotüübid) või negatiivide valmistamiseks.

KOLLOIDIUMTÕMMISED

 collodion transfers

Kolloodiumfotod, mis on klaasplaadilt üle kantud muule põhimikule (harilikult paberile).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134691>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/75200ebb-9003-4e06-821a-7362f67e05aa>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 375

KOLLOTÜÜBID

 collotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300154355>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/4bfc27e6-c7bb-4db5-9e90-f430df738883>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 28

Fotomehaanilised fotod, mis on loodud fotolitograafia teel, milles trükiplaat valmistatakse kasutades bikromaatprotsessi želatiini ja rasvast värvainet, mida hoitakse iseloomuliku usja mustriaga pragudes.

KOLLOTÜÜBID

 phototypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300249951>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/4bfc27e6-c7bb-4db5-9e90-f430df738883>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 28

Kollotüübid on valmistatud protsessiga, mille arendas 1860. aastatel välja F. Joubert Prantsusmaal.

KOLLOTÜÜPIA

 collotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053204>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/128d00fd-b61c-4d0f-a129-8a3afdb694dd>

Mõiste kasutamine:

Raamatukogusõnastik. Eesti Rahvusraamatukogu, 2018.

<http://termin.nlib.ee/view/1415>

Fotolitograafia liik, milles trükiplaat valmistatakse bikromaatprotsessi teel. Trükiplaadi kõvastumata želatiinist piirkonnad sisaldavad vett ning ei seo seetõttu värvainet, aga kõvastunud piirkonnad seovad värvainet ning tekib iseloomulik usjas muster.

KOLMEVÄRVIPROTSESSID

 three-color processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053333>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/566a77ae-219f-4b03-840e-9f3d94bb4b6c>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotoprotsessid, millega valmistatakse täisvärvilisi kujutisi ainult kolme värvi abil. Võivad olla nii aditiivsed kui ka subtraktiivsed värviprotsessid. Sarnaste protsesside kohta, milles kasutatakse pooltoonidega ekraane ning mis viisid iga värvuse eraldamise juures erinevate fotoplaatide kasutamiseni, vaadake terminit „kolmevärvitrükk“.

KOLMEVÄRVITRÜKK

 three-color process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300235450>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/0fc07071-3a41-4a26-946f-48e8e494f040>

Mõiste kasutamine:

Eesti Entsüklopeedia, 2006.

<http://entsyklopeedia.ee/artikkel/v%C3%A4rvitr%C3%BCkk>

Täisvärvitrükk kasutades kolme värvi lahutust ja see võib olla nii aditiivne kui subtraktiivne. Kolme värvi lahutust kasutavate protsesside kohta fotograafia kontekstis vaadake terminit "kolmevärviprotsessid (fotograafia)".

KOLOREERIMINE

 dye toning

Värvainete manuaalne kasutamine
monokroomse foto teatud piirkondades

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133548>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/d358855b-4a58-4735-953f-9a8a22089ad6>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=koloreerimine&F=M>

Ülemmõiste: FOTOD TÖÖTLEMISPROTSESSI VÕI ESITLUSTEHNICA JÄRGI

KOLOREERITUD FOTOSUURENDUSED

 crayon enlargements

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127280>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/6da3ba58-6afe-47ad-a626-061fe0618ca1>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotoportree tüüp, mis oli populaarne
Esimesele maailmasõjale eelnevatel aastatel.
Tavaliselt ovaalse kujuga ja viimistletud
vabakäelise värvipihustamisega ning
värvitud pastellidega.

KOMPONENTNEGATIIVID

 color separation negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134728>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/412c543b-4aac-43b8-9ee3-f6906db109a9>

Mõiste kasutamine:

Fotograafia käsiraamat. (Toimetaja: V. V. Puskov, tõlkjad: J. Seilental, P. Talvre). Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus, 1956. Lk 360

Negatiivid, millele jäädvustatakse monokroomset ühe värvuse heleduse ulatus (ehk üks värvus ühe negatiivi kohta). Harilikult koosneb kolmest negatiivi komplektist. Igaühest valmistatakse ühe värvi trükkimiseks trükiplaat või matriits, millelt valmistatakse koos teistega mitmevärviline fotomehaaniline tõmmis.

KONTAKTKOOPIAD (KONTAKTFOTOD)

 contact prints

Fotod, mis on tehtud asetades negatiiv fotopaberi peale ning säritades loomuliku valgusega.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127169>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e1e1f8f2-d777-4f43-b44e-0d017c9ee9a0>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=kontaktkoopia&F=M>

KONTAKTKOPEERIMINE

 contact printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300138338>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/286bd796-8220-4de1-9ee9-8c209197b196>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=kontaktkopeerimine&F=M>

Fotode valmistamisviis, mille puhul asetatakse negatiiv kontakti valgustundliku paberiga ja säritatakse seda seejärel tugeva valgusega. Nii saadakse negatiiviga ühesuurune kujutis. Paljud 19. sajandi trükiprotsessid kasutasid kontaktkopeerimist, sest vajasid intensiivse valgusega säritamist.

KOPEERIMINE

 copying

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053257>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/ec5a761b-4802-43ed-887b-9af20dfdd71e>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=kopeerimine&F=M>

Viitab mis tahes erinevatele protsessidele või meetoditele, mis on seotud objektide, piltide või dokumentide tegemise, jälgendamise või taasloomisega.

KRISTALLOTÜÜBID

 crystalotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300249941>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/075493c0-e10e-4e53-a92d-c8bcfebd9a8>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 377

Klaasnegatiividest valmistatud albumiinpositiivid paberil, mis toodeti Bostonist pärit J. A. Whipple'i 1850. aastal patenteeritud protsessi abil. Eristatakse „hüalotüüpidest“, mida valmistati Philadelphiast pärit Langenheim'i vendade patenteeritud sarnase protsessi abil.

KRISTOLEUMID

 crystoleums

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300266377>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/5e0d984d-5af4-4926-a287-73030c960c0f>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 377

Eripäraseid fotosid, mida tehti 1880. aastatest kuni 1910. aastasteni. Käsitsi värvitud positiiviid. Eesmärk oli luua näilikkus klaasil olevast maalist. Kumerale klaasile kinnitatakse albumiinpaberil foto ja lihvitakse tagantpoolt emulsioonikihi külge. Kantakse peale õlikiht, et muuta see läbipaistvaks ja tagaküljele lisatakse detailsed värvid. Kui see on kuivanud, lisatakse teine kumer klaas ja kaetakse rohkete värvidega. Selle taha asetatakse valge materjali kiht ja kõik liidetakse kokku. Klaas, lahused ja liimid olid poodides kättesaadavad kuni Esimese maailmasõjani. Protsess põhines 18. sajandil käsitsi maalitud gravüüridel, mida tuntakse metsotintona.

KROMOGEENSED PROTSESSID

 chromogenic processes

Fotograafilised protsessid, milles subtraktiivsed värvid moodustuvad ilmutuslahuses oksüdatsiooni tulemusena.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133417>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/9e4c2816-bac6-44fe-b6aa-a5248548002b>

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Pildistus loomulikes värves. Varajane värvifotograafia Eestis. Tallinn: Tänapäev, 2010. Lk 21

KROMOGEENSED VÄRVIFOTOD

 chromogenic color prints

Fotod, mis on valmistatud kromogeense värvifotoprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300236285>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/dal/d4d94-80d8-4b9e-b58f-a55d8a87cd26>

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 197

<https://ojs.erm.ee/index.php/ermer/article/view/58/51>

KRÜSOTÜÜBID

 chrysoypes

Fotod, mis on valmistatud kasutades kuldkloriidi lahust. Selle töötas välja John Herschel.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300266705>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/976bd211-2e0d-4a01-84c2-f8dc2b494413>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

KSEROGRAAFIA

 xerography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300157797>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/d2de2389-623f-4558-b8c9-42ec22af1b79>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 179

Kuiv mittekeemiline valguskopeerimise protsess, kus pärast säritamist jääb alles elektrostaatiline pilt, mis ilmutatakse tooneri abil.

KUIVKOLLODIUMNEGATIIVID

 dry collodion negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300241140>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/48a35d80-f69d-42b1-a174-b9d0c23a789b>

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 46, 53

Negatiivid, mis on valminud kuivkolloodiumprotsessi teel, hõlmates mitmeid alatüüpe, mis leiutati 1850. aastate keskpaigas ja 1860. aastatel. Need negatiivid põhinesid samal fotograafilisel protsessil kui märgkolloodiumnegatiivid, kuid võimaldasid tundlikustatud plaatidele niiskena püsiva pinnakatte lisamise abil plaatide eelnevat ettevalmistamist. See pikendas plaadi ettevalmistamise ja säritamise vahelist aega. Need plaadid vajasisid palju pikemaid säriaegu ning ei olnud nii populaarsed kui märgkolloodiumnegatiivid.

KUIVKOLLOODIUMPROTSESS

 dry collodion process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133305>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/b45ed24b-1c5a-4a16-a634-e21d24ffa4c2>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Kolloodiumprotsess, mille käigus sideaine kuivatati enne säritamist või siis sisaldas see hügrokoopset ainet, et säilitada piisav niiskus võimaldamaks töötlemist ka peale pikema aja möödumist. Eelis märja kolloodiumprotsessi ees, kuna see ei vajanud kaasaskantavat pimikut. Kasutati negatiivide ja diapositiivide loomiseks.

Ülemmõiste: HÖBEŽELATIINPROTSESS

KUIVŽELATIINPROTSESS

 gelatin dry plate process

Fotograafiline protsess, mis rakendab klaaspõhimikul želatiinist sideaines hõbedat.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053525>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/51a82cda-3534-4e3e-a2c5-6b6e5b5db1d5>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad
7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 375

Ülemmõiste: PIGMENTFOTOD

KUMMI-BIKROMAATFOTOD

 gum bichromate prints

Fotod, mis on valmistatud kummi-bikromaatprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134949>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/697d6edc-6258-443b-ad23-2d661e5a23cb>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

KUMMI-BIKROMAATPROTSESS

 gum bichromate process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053501>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/776f5fc3-d67f-4266-bc03-c2604b340cda>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 379-380

Fotograafiline protsess, mis rakendab bikromaatilist kummiaraabiku kolloidlahust sideainena ning pigmenti pildi valmismaterjalina. Kujutis moodustub, kuna emulsioon kõveneb vastavalt säritusele ning see ilmutatakse loputades kõvenenud lahus, mille tagajärjel jäävad alles heledad ja keskmised toonid.

LAMETRÜKI PROTSESSID

 planographic printing processes

Protseduurid, mida kasutatakse lametrüki protsessis, kus pilte trükitakse lamedatelt pindadelt.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300199637>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/971d3572-ca28-48c9-8a0f-dd0a0735895c>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=lametr%C3%BCkk&F=M>

LAMETRÜKK

 planographic printing

Trükiprotsessid, mis trükivad kujutise tasaselt pinnalt.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053255>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/04f03d31-392b-4803-9680-7fdcabb7aee8>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=lametr%C3%BCkk&F=M&C03=I>

LASERTRÜKK

 laser printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300254422>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/45f78cce-5ab5-49db-8f6a-742a88def02a>

Mõiste kasutamine:

Ehtsate isikut tõendavate ja reisidokumentide avalik veebiregistrer PRADO. Sõnastik (ET). Euroopa Liidu Nõukogu Peasekretariaat, 2018. Lk 78

<http://www.consilium.europa.eu/prado/et/prado-glossary/prado-glossary.pdf>

Arvutiga juhitud kontaktivaba trükkimine, mille käigus laseri valgus käivitab elektrofotoograafilise protsessi, mille tulemusena kandub tooneripulber trükipinnale.

LENTIKULAARPROTSESSID

 lenticular processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053539>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/20873a55-2a13-469f-bcea-1abc8253cb88>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 95

Fotograafiline protsess, mis kasutab pisikeste läätsedega ekraani filmi või foto (-koopia) ees. Kasutatakse nii stereofotode tegemiseks kui ka staatilistele piltidele liikumise illusiooni loomiseks.

LIPPMANN'I PROTSESS

 Lippmann process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133464>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/4e7a4afc-ce4c-4b87-a7a9-102a95fae59a>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 387

Fotograagiline interferentsprotsess, millega luuakse värvifotosid teravabas hõbehalogeen-emulsioonis interferentsi teel.

LITOGRAAFIA

 lithography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053271>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/7c21f78b-d1b6-40c0-afe5-d56e12b0b79c>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=litograafia&F=M>

Lametrüki protsess, kus kujutis kantakse kiviplaadile rasvase ainega ja pinda töödeldakse keemiliselt, et värvaine kinnistuks vaid rasvase ainega kaetud piirkondades.

MASKEERIMINE

 masking

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300220493>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f62ebf20-ba47-41cd-9913-8d4d6b6c2337>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 221

Fotograafiline protsess, mis seisneb täiendava transporendi kasutamises koos algse negatiivi või diapositiiviga, et reguleerida kontrasti, toone või värvi säritamisel. Samuti viitab termin sellele, kui säritamise ajal osa negatiivist kinni kaetakse.

MASKID

 masks

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127318>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/4be13e7c-0beb-4176-85a1-e472e0abb2c9>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 221

Läbipaistvad fotod, mida kasutatakse koos negatiiviga või teise diapositiiviga, et mõjutada pildi värvi või kontrastsust.

Ülemmõiste: MIKROGRAAFIA

MIKROFILMIMINE

 microfilming

Mikrofilmide valmistamise protsess.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300252875>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/116fc623-3783-43c9-869e-caae12da5a8f>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=mikrofilmimine&F=M&C03=1>

MIKROFOTOD

 microphotographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127290>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/3671d8da-ecc7-42db-b798-6f473c82575d>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=mikrofoto&F=M>

Fotod, mille kujutised on oluliselt vähendatud suurusega. Need vajavad vaatamiseks suurendusvahendit, sealhulgas näiteks mikrofotokamerasid. Erinevad "fotomikrograafidest", mis on fotod pisikestest objektidest tavaliselt pildistatud läbi mikroskoobi.

MIKROGRAAFIA

 micrographics

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300081335>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/a4299763-2457-4791-a1c3-e9dc5694194c>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=mikrograafia&F=M&C03=1>

Kasutage terminit mikrovormide tootmise ja kasutamise kohta. Mikrovormide tootmise protsessidele viitamiseks kasutage terminit "mikrofotograafia".

MIMEOGRAAFIA

 mimeography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053268>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/246e7035-42b9-4b74-8899-95bfd29c1441>

Mõiste kasutamine:

Ivar Kaselaid, Marko Levin, Elari Kingo, Külli Tammes.
Trükiettevalmistus: ettevalmistus, värvihaldus,
tüpograafia. Tallinn: Riiklik Eksami- ja
Kvalifikatsioonikeskus, 2014. Lk 15

Dokumentide reprodutseerimise meetod, mille abil saab luua mitmeid koopiaid spetsiaalselt ettevalmistatud vahast šabloonist pressides läbi šablooni sisselõigete spetsiaalset tinti ning kandes seda paberile.

MUSTVALGE FOTOGRAAFIA

 black-and-white photography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300162056>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/cd25ca7f-6d3e-4c30-bea4-218b3a4fd6ea>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele sõnaraamat 2019.

<https://sonaveeb.ee/search/est-est/detail/mustvalge/>

Meetod või praktika, millega luuakse ja/või töödeldakse fotosid, mis koosnevad hallidest, mustadest ning valgetest toonidest. Mõnikord ka ühest värvitoonist, mis võib tuleneda toonimisest või vananemisest.

MUSTVALGED DIAPOSITIIVID

 black-and-white transparencies

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300128355>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/d99bfb29-89c2-484a-a46c-bbfbbb0b6da1>

Mõiste kasutamine:

Ivi Tomingas, Mare Purde, Sirje-Mai Hallaste, Paavo Annus. Fotode, filmide, heli- ning videosalvestiste säilitamine. Rahvusarhiivi juhised. Tallinn: Rahvusarhiiv, 2003. Lk 22

<https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/19884>

Diapositiivid, mille kujutis koosneb hallidest, mustadest ja läbipaistvatest aladest. Võib fotoprotsessi, toonimise või värvikaotuse tulemusena kanda üht värvitooni.

MUSTVALGED FOTOD

 black-and-white photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300128347>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/2d975cbf-c6fe-4f86-bd3b-9962cdc568d5>

Mõiste kasutamine:

Ivi Tomingas, Mare Purde, Sirje-Mai Hallaste, Paavo Annus. Fotode, filmide, heli- ning videosalvestiste säilitamine. Rahvusarhiivi juhised. Tallinn: Rahvusarhiiv, 2003. Lk 22

<https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/19884>

Viitab laiale fotode klassile, mille kujutised on halltoonides, mustad, valged ja vahel ka muu värvusega tingituna kasutatud keemilisest protsessist (kaasaarvatud toonimine või kunstlik vanandamine).

MUSTVALGED NEGATIIVID

 black-and-white negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300128343>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/de6f7ca7-6905-439b-bf61-5e8ba55eb913>

Mõiste kasutamine:

Ivi Tomingas, Mare Purde, Sirje-Mai Hallaste, Paavo Annus. Fotode, filmide, heli- ning videosalvestiste säilitamine. Rahvusarhiivi juhised. Tallinn: Rahvusarhiiv, 2003. Lk 18

<https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/19884>

Viitab negatiividele, mille kujutised koosnevad hallidest, mustadest ja valgetest ehk läbipaistvatest aladest. Need võivad olla erineva värvusega näiteks protsessist, toonimisest või muudest põhjustest tingitud värvimuundusega.

Ülemmõiste: SLAIDID

MUSTVALGED SLAIDID

 black-and-white slides

Slaidid, mille kujutis moodustub hallidest, mustadest ja värvitutest aladest.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300128374>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/ld01c41a-7b0d-42a2-bef3-9911f77edff6>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 310, 38

MÄRGKOLLOIDIUMNEGATIIVID

 wet collodion negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134674>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/b3d8a383-83d5-48a1-b7e1-f7864d12546a>

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 46, 53

Märgkolloodiumprotsessiga valmistatud negatiivid. Valgusega säritamise ajal on klaasplaadid hõbejodiidi piiskadest niisked. Selliseid negatiive valmistatakse kolloodiumemulsiooni valamise puhtale läbipaistvale klaasile, et saada tasane kattekiht. Enne kui eeter ja alkohol kolloodiumemulsioonist lendub, kastetakse plaati pimikus hõbenitraadi lahusesse. Hõbenitraat ühineb kolloodiumemulsioonis kaaliumjodiidiga ning tekitab valgustundliku hõbeiiodiidi. Pärast säritamist ilmutatakse plaate pürogallushappe ja äädikhappe lahustes ning seejärel pestakse, kinnistatakse, kuivatatakse ja lakitakse.

MÄRGKOLLOODIUMPROTSESS

 wet collodion process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133299>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/91ab49c5-b4c7-4883-a7b9-571813a13c7f>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 170

Fotograafiline protsess, mille puhul kasutatakse sideainena kolloodiumi, mis peab olema plaadile kantud, säritatud ja ilmutatud enne kolloodiumi kuivamist. Valgustundlikuks aineks on hõbehalogeniid ning protsessi võib kasutada nii positiivide kui ka negatiivide valmistamiseks.

NEGATIIVFOTOD

 negative prints

Fotod, mille tonaalsus või värvid on ümberpööratud võrreldes nende loomuliku väljanägemisega.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300136571>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/992c2b59-b907-471a-af35-9fa360e33491>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 240

NEGATIIVID

 negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127173>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/ef498a7e-cea3-4df6-b0da-c3c6f929cf79>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=negatiivid&F=M>

Fotod, mille puhul toonid või värvused on ümberpööratud nende loomuliku oleku suhtes. Harilikult nitrotselluloos-, atsetaatselluloos- või paberpõhimikul eesmärgiga valmistada neist positiive. Lõplike fotode puhul, millel on ümberpööratud toonid või värvid, vaata "negatiivfotod". Kui klaasplaadile on maalitud või joonistatud ning sellest on valmistatud foto, siis kasuta mõistet "clichés-verre."

NELJAVÄRVITRÜKK

 four-color process

Täisvärvitruk kasutades nelja värvi lahutust – tsüaansinine, magentapunane, kollane ja must.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300235429>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/1c86e2d2-29fc-41d7-8c0e-2f7aa10d9e09>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 67

OFFSETTRÜKK

 offset printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053279>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/c65b7ca7-698e-4521-95d1-b2b0ce34da7c>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=offsettr%C3%BCkk&F=M>

Trükimeetod, mille abil kujutis kantakse rullilt, plaadilt, plokilt või kiviplaadilt näiteks kummiriidele või rullile ning seejärel paberile või muule pinnale. Kui algne kujutis luuakse spetsiaalselt litograafilise tehnika abil, siis kasutage terminit "offsetlitograafia".

OPALOTÜÜBID

 opalotypes

Fotopositiivid, harilikult želatiin- või süsifotod, mis on üle kantud või valmistatud läbipaistmatule valgele klaasile.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300227495>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e8486412-4518-4959-bb34-a8096ecb9214>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

ORIGINAALFOTOD

 original photographs

Kasutatakse eristamaks algupärase negatiivi või muu põhipildi alusel loodud fotosid.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300417740>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f459e8f9-4869-44f8-b9c2-00ea1ecadb50>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=originaalfoto&F=M>

OROTOONID

 orotones

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300266694>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/fc41c29a-66ac-4a1c-9559-11f8ff2090f2>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotograafilised kujutised, mis on valmistatud hõbeželatiinemulsiooniga kaetud klaasnegatiivist, millel on klaasplaadi tagumine osa maalitud banaaniõli ja kulla seguga või pronksitolmu ja vaigu seguga, et tekitada kulla imitatsioon. Tehnikat tutvustas laiemalt Edward Sheriff Curtis.

OTSEPOSITIIVID

 direct positives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127180>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/5cd1075b-0c99-4bc5-8e12-897145c1c16a>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Positiivse kujutisega fotod, mis on valmistatud fotokaameras ilma kasutamata vaheastmena negatiivi või valmistatud positiivist-positiiviks protsessi abil.

OTSEPOSITIIVPROTSESSID

 direct positive processes

Protsessid, millega luuakse kaameras positiivkujutisega foto ilma vahenegatiivita. Hõlmab endas ka positiiv-positiivprotsesse.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133319>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e5b6ecc9-1fd1-45ed-a625-68c49b70b3ed>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

PABERFOTOD

 photographic prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127104>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/66082cbc-7bb5-4c80-9beb-e8cd4e626754>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele sõnaraamat 2019.

<https://sonaveeb.ee/search/est-est/detail/positiiv/>

Läbipaistmatud fotod, mis on harilikult positiivid (taasloovad nähtut ilma toonide ümberpööramiseta, muul juhul kasuta "negatiivfotod"), tavaliselt paberil ja üldiselt valmistatud negatiivist.

PALLAADIUMFOTOD

 palladium prints

Fotod, mis on valmistatud palladiumprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134677>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/37045728-e114-427e-b318-0f4e496c26cf>

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 6

<https://ojs.erm.ee/index.php/ermer/article/view/58/51>

PALLAADIUMPROTSESS

 palladium process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053494>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/c001afcf-ef8b-4f37-b8a6-ba6a8e9bcc51>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Raudprotsess fotode tegemiseks, millega luuakse pilt soolast redutseeritud pallaadiumi abil. Sarnaneb platinaprotsessiga.

Ülemmõiste: KAARTFOTOD

PANEELFOTOD

 panel photographs

Kaartfotod, mille mõõt oli ligikaudu 4 x 8,5 tolli (10,2 x 21,6 cm).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300265167>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/89e3cba5-lafe-450a-9651-c06f6896848e>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 399

PANNOTÜÜBID

 pannotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300387574>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/540846d6-9270-4eda-8055-b9b580ca2f22>

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 56

Kolloodium-otsepositiivid, mis on valmistatud klaasile ning üle kantud teisele alusele. Algselt mustale vahatatud linasele kangale, kuid ka pargitud nahale, mustale õlikangale või mustaks emaileeritud paberile.

PIESOPRINTERI VÄLJATRÜKID

 Piezo prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300265622>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/1ad7782f-6961-4bce-8ee7-8542779cff36>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Tindiprits-väljatrükid, mis on valmistatud kasutades Piezography (R) protsessi, mis rakendab fotograafide loodud ühevärvilisi tinte ning tarkvara koos tavaprinteritega.

PIGMENTFOTOD

 pigment prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300128234>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/dfd1b8c2-0fc4-435b-9dd3-f41f59f21fdb>

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 197

<https://ojs.erm.ee/index.php/ermer/article/view/58/51>

Kasutada laia mõistena fotode puhul, mis on valmistatud mistahes pigmentprotsessiga.

PIGMENTPROTSESSID

 pigment processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053498>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/8d5ef945-91c1-454c-ae8d-183395d21191>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 408

Fotograafilised protsessid, millega luuakse kujutis kasutades pigmente mitte hõbedat või muid metalle. Levinud pigmendid olid tahm, akvarellpigmendid, õlivärvid ja õlipõhiseid tindid. Pigmendid ise ei ole valgustundlikud. Teiste läbipaistvate ainete fotokeemiline toime muudab põhimiku pigменти siduvaks, ligitõmbavaks või vastuvõtvaks.

PIIRITUSTRÜKK

 spirit duplicating

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053265>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f0635ce2-53b4-4d06-b7d9-0747e17498c7>

Mõiste kasutamine:

Raamatukogusõnastik. Eesti Rahvusraamatukogu, 2018.

<http://termin.nlib.ee/view/3450>

Kopeerimisprotsess, milles kasutatakse matriitslehti, mis värvitu keemilise vedeliku kasutamisel lasevad läbi sälkude värvainet.

Ülemmõiste: FOTOGRAAFILISED TEHNIKAD

PILDISTUSTEHNİKAD

 picture-taking techniques

Fotode tegemiseks kasutatavad praktikad ja tehnikad.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300138790>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/7311ff2b-0809-49db-8abf-59b237d320bf>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Ülemmõiste: HÜDROTÜÜPIA

PINATÜÜPIA

 Pinatype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133529>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/20f24237-322f-4576-aeb3-b555ae485cfc>

Mõiste kasutamine:

Harri A. Malm. Pildistus loomulikes värves. Fotokunst nr 8, 1931. Lk 219

Dr. E. König`i välja töötatud värvisiirdeprotsess, kus ühe želatiinfilmi töötlemisega saab värviliselt plaadilt luua mitu trükist.

PLAATINAFOTOD

 platinum prints

Fotod, mis on valmistatud
platinaprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127145>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/224a19ff-c38a-4fd9-95cb-1e93831f94a8>

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 200

<https://ojs.erm.ee/index.php/ermer/article/view/58/51>

PLAATINA-RAUASOOLA PROTSESS

 platinum process

Raudprotsess fotode tegemiseks, millega luuakse pilt soolast redutseeritud plaatina abil.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053492>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/2261681f-109b-48e1-8ce0-7bd645b38d3e>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 410

POSITIIVID

 positives

Fotod, mille hele-tumedus ja värvid on vastavuses pildistatud objektiga (ehk ei ole ümberpööratud nagu negatiivid).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300138191>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/c05f4fa6-4416-4755-91ad-1788eb7c8fd4>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=positiivid&F=M>

PROMENAADFOTOD

 promenade photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300265166>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/9d0883e9-b5c8-4faa-95c6-f33418385aa3>

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 40

http://xn--fotopränd-z2a.org/ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

Fotod, mis tulid käibele 1875. aastal kabinetfoto variandina. Selle ca. 9,5 x 19 sentimeetrised mõõtmed olid mõeldud seisvate inimeste kujutamiseks.

PÖÖRDMENETLUS

 autopositive printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300240277>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/77182eef-2ff0-4f5d-9ce6-4a2295d0d4ea>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 290

Ükskõik milline fotode valmistamise protsess, milles kasutatakse materjale, mis tagavad positiivkujutise, kui neid läbi positiivi säritada ning seejärel töödelda või negatiivkujutise, kui läbi negatiivi säritada ja töödelda.

RADIOGRAAFIA

 radiography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053450>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/362b5344-1f58-4693-b8c0-9d96feba3e93>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=radiograafia&F=M>

Röntgenülesvõtete tegemine – fotofilmile salvestatud kujutised, mis on loodud rakendades muud radiatsioonikiirgust kui valgus, eriti röntgen- ning gammakiirgust. Teaduse või praktika kohta, mis spetsiifiliselt kasutab röntgen- või tuumakiirgust, kasutage terminit „radioloogia“.

RADIOGRAAFILISED PILDID

 radiographs

Kujutised, mis on valmistatud fotofilmile muu kiirguse kui valguskiirguse abil (harilikult röntgen- või gammakiirgusega).

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134722>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/799b520d-cfd9-4e31-82aa-26b568ab7626>

Mõiste kasutamine:

Meditsiiniline kuvamine. Vikipeedia.

http://et.wikipedia.org/wiki/Meditsiiniline_kuvamine
(20.02.2019)

RASTERTRÜKK

 relief halftone

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300155640>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/fd453fde-aaaf-4348-b5cc-af2617b8fb2e>

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 52

http://xn--fotopränd-z2a.org/ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

Reprodutseerimisprotsess, mida kasutati peamiselt fotograafias 1880. aastatest kuni 1950. aastateni. Protsess toimus rakendades erineva suurusega väikseid reljeefseid punkte, et reprodutseerida toone. See hõlmab foto uuesti pildistamist läbi võrkekraani, mis loob erineva suurusega punktidega kaetud negatiivi. Seejärel valmistatakse reljeefne rasterplokk trükkides negatiivi kalaliimi või bikromaat-želatiiniga kaetud vaskplaadile. Trükiplaadi katmata piirkonnad jäävad pärast ilmutamist lahustuvateks ning need pestakse ära, misjärel plaati söövitatakse happega ja kasutatakse trükipressis. Alates 19. sajandi lõpust oli see peamine fotode reprodutseerimise viis, kui oli vaja suurtes kogustes trükiseid ning kvaliteet ei olnud kõige olulisem. Protsessi töötas algselt välja William Henry Fox Talbot 1852. aastal ning turule tuli see 1880. aastatel.

RASTERTÕMMISED

 relief halftones

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300154372>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/96cc08a9-5fce-4e94-8081-e2baa66d7b2e>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotomehaanilised tõmmised (tavaliselt illustratsioonid), millele on iseloomulikuks tonaalne gradatsioon, mida jäljendatakse erinevas suuruses väikeste täppide mustriaga. Tavaliselt trükitakse neid ühe plokiga, milles toonid on eraldatud erineva suurusega täppideks peenete ristjoontega klaasi abil. Klaas asetatakse kaamera ja objekti vahele, milleks enamasti on teine foto.

RAUASOOLA PROTSESSID

 iron processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133364>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f3852945-a2da-4d6e-9362-9d39c4d0393d>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Teatud rauaühendite valgustundlikkusel põhinevad fotograafilised protsessid. Tavaliselt vajavad need intensiivset valgust ja seetõttu kasutatakse kontaktkopeerimist. Ärge kasutage terminit siis, kui hõbefoto ilmutamiseks on kasutatud raudsulfaati.

RAUDGALLUSPROTSESS

 ferrogallic process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133379>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f2b8ae70-d9c5-4314-a57e-42643e776637>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Raudprotsess, mida kasutatakse laialdaselt tehnilistest joonistest koopiade tegemiseks. See loob musta värvi pildi, mis ilmutatakse gallushappega ja kinnistatakse vees pesemisega.

REFLEKSKOPEERIMINE

 counterproving

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300404072>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/0e9475cf-ab30-4afe-baf6-cc9303363209>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 295

Peegel-proovikooopia valmistamise protsess, mis seisneb peegelpildis kooopia valmistamises algsetest trükistest või piltidest. Sealhulgas nii kunstiteostest kui ka trükitud ning käsitsi kirjutatud materjalidest.

RELJEEFTRÜKI PROTSESSID

 relief printing processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300199639>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/c39a9b46-a3c9-4605-abf2-0f516a13ab48>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=reljeftr%C3%BCkk&F=A>

Reljeftrüki protseduurid, kus plokkide või plaatide mittetrükkivad piirkonnad söövitatakse, mis jätab alles värvainet paberile kandvad eenduvad pinnad.

RELJEEFTRÜKK

 relief printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053285>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/b723bcdb-24bb-4fcc-8fec-a4dc9e771b59>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=reljeftr%C3%BCkk&F=M&C03=I>

Trükiprotsessid, milles ploki või plaadi mittetrükkivad osad on söövitatud, jättes algsele tasapinnale eenduva reljeefi, millega värvaine paberile kantakse.

Traditsiooniliselt oli see puidutöötlemise tehnika, mis arenes kõrgrükiks, mille abil illustratsioone trükiti. See on üks vanimaid teadaolevaid trükitehnikaid.

REPROGRAAFIA

 reprographic processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300240132>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/cef96243-2b75-4803-b6e4-3779706039e0>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=reprografia&F=M>

Viitab kopeerimisprotsessidele, mis taasloovad graafilisi objekte mehaaniliste või elektriliste vahendite abil.

Ülemmõiste: FOTOGRAVÜÜR

ROTOGRAVÜÜR

 rotogravure

Fotogravüüri protsess, mille puhul kujutise loob pöörlev sügavtrükisilinder.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300263381>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/33ade859-b996-42e6-bbcc-6dec0af71707>

Mõiste kasutamine:

Hõbedane teekond, P. Tooming, Tallinn, "valgus",
1990, lk.133

RÖNTGENOGRAAFIA

 X-radiography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300419323>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/3f48b1da-f429-4f37-9913-892651d2dd17>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=r%C3%B6ntgenograafia&F=M>

Radiograafia, mis kasutab röntgenkiirgust. Protsessis asetatakse jäädvustatav objekt filmi ja röntgentoru vahele. Seejärel salvestab film röntgenkiirte neeldumise erinevuse projitseerides objekti sisemise struktuuri varjujoonisele. Paljude rakendusvõimaluste seas on meditsiinilised eesmärgid ja lõuendmaalide alusjooniste uurimistehnika.

RÖNTGENPILDID

 X-radiographs

Röntgenkiirte abil tehtud radiograafilised kujutised.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300419325>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/8bda3eab-d1d3-4624-93a6-81440335784d>

Mõiste kasutamine:

röntgenpilt. Eesti keele sõnaraamat 2019.

<https://sonaveeb.ee/search/est-est/detail/r%C3%B6ntgenpilt/1>

SEEPIA-PLATINOTÜÜPIA

 sepia platinotype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133401>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e05bc009-e262-45fa-a3f9-996ae56b22b5>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotograafiline protsess (platinaprotsessi variant), mille puhul on lisatud elavhõbeda tsitraati ja mis annab fotole seepiapruunid toonid.

SERIGRAAFIA

 screen printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053281>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f2cfd00-f6cb-440e-9ba9-bf346fe7488f>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 149

Šabloontehnika, milles tinti või värvi pressitakse läbi võrgu. Traditsiooniliselt läbi siidi, millele on kantud kujundus.

SERIGRAAFIAD

 screen prints

Trükised, mis on valmistatud serigraafia teel kujutist luues kas käsitsi või fotograafiliselt.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300178688>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f414cfff-67a2-4fa7-99af-3b65c8f8eb35>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 149 "

SLAIDID

 slides

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300128371>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/7f796bf6-e6a8-417c-888a-a27f0f623ce0>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=slaid&F=M>

Diapositiivid projektsiooniks sobivas raamistuses. Harilikult 35-mm film raamis, mille suurus on 2 x 2 tolli (5 x 5 cm). Kujutis filmil või klaasil (harilikult positiiv), mis on mõeldud vaatamiseks läbivas valguses kasutades diaskoopi või diaprojektorit.

SOOLAPABERFOTOD

 salted paper prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127149>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/b608c440-4522-4da3-8eb4-b73e656c5b5c>

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 200

<https://ojs.erm.ee/index.php/ermer/article/view/58/51>

Fotod, millel on sideaine asemel paberikiudude vahel valgustundlikud soolad. Kujutis on positiiv ning see on kopeeritud mitte ilmutatud. Fotode puhul, mis on spetsiaalselt valmistatud Talbot'i kalotüüpia protsessiga, kasuta täpsemat mõistet "kalotüübid (positiivid)". Talbot'i kopeeritud negatiivide puhul kasuta mõistet "fotogeenne joonistus".

SOOLAPABERPROTSESS

 salted paper processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053495>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/a6e4e9e1-45b7-4de8-a98e-6649dde75c2e>

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 34

http://xn--fotopränd-z2a.org/ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

Fotograafiline protsess, milles valgustundlik sool moodustub paberi kiududes mitte sideaines. Mõnikord ilmutatakse, nagu kalotüüp-menetluses, ja teinekord kopeeritakse, nagu siis, kui kasutatakse soolapaberit.

STEREOFOTOD

 stereoscopic photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300162872>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/39aab9d4-3bc6-4245-aca3-e0096b990254>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=stereofoto&F=M>

Viitab sama stseeniga pildipaaridele, mis tekitavad läbi stereoskoobi vaatamisel kolmemõõtmelise efekti. Neid kirjeldas esmakordselt inglise füüsik Charles Wheatstone, kes iseloomustas seda kui unikaalselt fotograafilist kunstivormi, kuna joonistaja ei suudaks joonistada kaht stseeni täpselt kahe ja poole tollise perspektiivivahega, mis on kolmemõõtmelise efekti ilmnemise jaoks vajalik normaalne kahe silma vahe. Wheatstone'i peegelstereoskoop ei olnud fotode puhul praktiline ning leiutis ei olnud populaarne kuni 1850. aastateni, mil šoti teadlane Sir David Brewster kujundas lihtsama vaateriista. Säritamist ja paberfotode valmistamist lihtsustanud kolloodiumprotsessi kasutuselevõtt muutis kolmemõõtmelised fotod levinud hullustuseks. Nad võivad olla dagerrotüübid, negatiivid või muudes vormides fotod.

Ülemmõiste: PILDISTUSTEHNİKAD

STEREOSKOOPIA

 stereoscopy

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300380031>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/d44585b2-9a66-452d-ad8f-a65d7b45a6e1>

Mõiste kasutamine:

Barbara Lange, Gustav Frank. Sissejuhatus pilditeadusesse. Pildid visuaalkultuuris. Tõlkija: Katrin Kaugver. Tallinn: Tallinna Ülikool, 2015. Lk 161

Viitab tehnikale, mis loob stereoskoopprille kandvale vaatajale efekti, kus ta ühest objektist erinevatest vaatenurkadest tehtud kahemõõtmeliste piltide paari tajub kolmemõõtmelise tervikuna.

SUBLIMATSIOON-VÄLJATRÜKID

 dye diffusion thermal transfer prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300312223>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/b632ae55-21fe-4b0a-a91d-8aeae3ce0afa>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn:
Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 53

Väljatrükid, mis on loodud kuumutatud lintide abil värvainete kandmisega pinnale. Sellistel väljatrükkidel on fotolähedane pildikvaliteet ja neid võib valmistada erinevatele aluspindadele - paberist kuni keraamiliste- ja tekstiilmaterjalideni.

SUBLIMATSIOONTRÜKK

 dye diffusion thermal transfer printing

Protsess, mille abil digitaalne kujutis kantakse materjalile tsüaansinise, kollase ja magentapunase värvaine termosiirde abil.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300412044>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/10b326b0-f8c1-4019-ba44-26ece231dfba>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 53

SUBTRAKTIIVSED VÄRVIPROTSESSID

 subtractive color processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053474>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/d/e2f33a-e900-41e1-9520-3fbb74016a4f>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 160

Fotograafiline protsess, mis loob täisvärvides pildi kasutades tsüaaniseid, magentapunaseid ning kollaseid värvaineid või tinte. Iga värvaine laseb kaks primaarvärvi läbi blokeerides sealjuures kolmanda. Kahe värvi kombinatsioon.

SÖEFOTOD

 carbon prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127138>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/2860d7d9-d662-41ea-bb1a-cfe813d91eb1>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Söeprotsessi abil tehtud fotod, mis kasutavad paberalusele kujutiste ülekandmiseks söepigmenti ja želatiini. Söefotodel on väga väike reljeef ja neil esineb harva vananemise või pildi halvenemise märke. 19. sajandi viimasel veerandil kasutati neid laialdaselt raamatute illustreerimiseks ning tavapärasel teel tehtud fotode ja trükiste äriliseks reprodutseerimiseks.

SÖETRÜKK

 carbon process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053500>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/3f281e7b-06b9-48cf-84ef-2b1da5252143>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 431

Fotograafiline protsess, milles kujutise loomiseks kasutatakse pigmendina pulbrilist aktiivsütt, eriti kui protsess hõlmab želatiini söepaberil. 1864. aastal patenteeris Joseph Wilson Swan protsessi, millele pani aluse A. L. Poitevin. Seda kasutati aktiivselt Inglismaal Autotype Company poolt, mis omandas Swan'i patendiõigused 1868. aastal. Protsess põhineb dikromaatse želatiini kõvenemisel valguse toimel kui pigmenteeritud želatiini lehti kasutatakse kujutiste ülekandmiseks paberalusele.

SÖÖVITATUD DAGERROTÜÜBID

 etched daguerreotype prints

Fotomehaanilised tõmmised, mis on valmistatud fotolitograafiaga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300160813>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/d6bf5d1b-9b20-4cad-9862-fec86639c00a>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 431

SÖÖVITATUD DAGERROTÜÜPIA

 etched daguerreotype process

Viitab erinevatele fotomehaanilistele protsessidele, mis kasutavad trükiplaadi valmistamiseks söövitatud dagerrotüüpi.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300157920>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/fcc7783d-c630-4ee3-8670-64d6341add7e>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 431

ŽELATIIN-VÄRVISIIRDE PROTSESS

 gelatin dye transfer process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300240216>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/4fa5f2e8-495c-4e64-afcc-7aaf8c925142>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Protsess, milles fotograafilisel teel valmistatud värvikujutised kantakse valgustundlikult maatriitsilt füüsiliselt üle vastuvõtvale lehele. Protsessi töötas välja Eastman Kodak Company ja seda turustatakse kaubamärkide Verifax, Readyprint ja Ektalith all.

ŽIKLEED

 giclée prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300375334>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/8fc2d5b4-96e5-4dab-b9ed-4e64bc315f45>

Mõiste kasutamine:

Inglise-Eesti masintõlkesõnastik

<http://dea.digar.ee/article/sakala/2016/05/14/17.1>

Digitaalsed trükised (väljatrükid), mis on valmistatud tindipritsprotsessi abil. Algselt oli termin kasutusel vaheldumisi „Iris-väljatrükkidega“, kuid nüüd viidatakse mõistega sagedamini suurtes kogustes välja antud reprobele mitte tippasemel originaalkunstile. Mõiste "giclée" lõi fotokunstnik Jack Duganne 1991. aastal viitamaks tinditrükistele kvaliteetsel paberil, kuid terminit kasutatakse tänapäeval laiemalt.

TERMOKOPEERIMINE

 thermal copying

Kopeerimisprotsess, mis kasutab soojust (mõnikord infrapunakiirgusest tulenevat), et luua kujutis.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300240240>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/d0a36b05-0148-4e13-a875-c623f06c4910>

Mõiste kasutamine:

Raamatukogusõnastik. Eesti Rahvusraamatukogu, 2018.

<http://termin.nlib.ee/view/4389>

TERMOSIIRDE-VÄLJATRÜKID

 photothermographic transfer prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300312225>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e95dff2e-95cf-4372-ae2b-bf9e1b9a235e>

Mõiste kasutamine:

Ehtsate isikut tõendavate ja reisidokumentide avalik veebiregistrer PRADO. Sõnastik (ET). Euroopa Liidu Nõukogu Peasekretariaat, 2018. Lk 133

<http://www.consilium.europa.eu/prado/et/prado-glossary/prado-glossary.pdf>

Pidevtoonidega värvifotod, mis on loodud ilmutades valgustundlikke materjale soojusenergia abil, mis varjatud kujutise alusele kannab. Protsessi turustab Fuji Photo Film Co. Ltd „Pictography“ nime all.

TINDIPRITS-TRÜKK

 inkjet printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300235748>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/387070de-0456-4392-a941-eaefd206aac8>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 83-84

Arvutiga juhitud kontaktivaba trükkimine, milles pisikesed tinditilgad kantakse düüsidest paberile.

TOLMUTAMISMEETOD

 dusting-on process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133492>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/b37ed77f-0881-4b51-b610-c7ccaad42ffc>

Mõiste kasutamine:

Fotograafia käsiraamat. (Toimetaja: V. V. Puskov, tõlkjad: J. Seilental, P. Talvre). Tallinn: Eesti Riiklik Kirjastus, 1956. Lk 307

Fotograafiline protsess, milles kujutis moodustub pigmendi tolmutamisel bikromaat-kolloidile, mida on säritatud läbi transporendi (läbipaistva kujutise). Valgusega kokku puutuvad alad kaotavad nakkuvuse ja hoiavad vähem pigmenti. Üldjuhul mõeldud klaasist või keraamilistele pindadele trükkimiseks, kus pigment kantakse glasuurina.

TRÜKIPROTSESSID

 printing processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300199635>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/d0435e86-2ee7-4e6c-9f0e-d86185c6f912>

Mõiste kasutamine:

Ivar Kaselaid, Marko Levin, Elari Kingo, Külli Tammes.
Trükiettevalmistus: ettevalmistus, värvihaldus,
tüpograafia. Tallinn: Riiklik Eksami- ja
Kvalifikatsioonikeskus, 2014. Lk 13

Protseduuride kogumid, mida kasutatakse trükitud piltide ja tekstide valmistamiseks. Harilikult on igaühel neist oma spetsiifilised ettevalmistus- või ülekandetehnikad.

TRÜKKIMINE

 printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053319>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/a6408d3c-5753-4956-bf5b-c7607f0e2ad9>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=tr%C3%BCkkimine&F=M&C03=I>

Mitmesugused tehnikad graafilise materjali identsete koopiade taasesitamiseks fikseeritud kujul. Protsessid, mille abil pilt, pildiline või tekstiline aines kantakse tavaliselt paberile või riidele enamasti plaadi, ploki, kivi või ekraani abil. Terminit (kehtib vaid ingliskeelsele vastele *printing* – Toim. märkus) võib kasutada ka fotode valmistamise ja arvutiga salvestatud andmete paber kandjal taasesitamise kohta. Tõmmiste loomise kohta kujutava kunsti kontekstis kasutage terminit „graafika“.

TSÜANOTÜÜBID

 cyanotypes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134811>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/71da6954-0446-4bdd-b825-54c6a1de49e6>

Mõiste kasutamine:

Jüri Karm. Fotode kirjeldamisest ja sõnastikest. Eesti rahva Muuseumi aastaraamat. Tartu: Eesti Rahva Muuseum, 2009. Lk 200

Sinistes toonides fotod, mis on loodud tsüanotüüpia abil. Mõiste ei hõlma reprofotosid arhitektuurilistest või teistest tehnilistest joonistest. Nende puhul kasutage termineid "sinikooopia" või "sinine valguskooopia".

TSÜANOTÜÜPIA

 blueprint process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053260>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/89dc1195-b3ac-4a1d-aba2-ca7fcb1976c5>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 375

Fotograafiline protsess, mille puhul kasutatakse rauasoolasid nn. preisi sinises toonis kujutise loomiseks. Kui need on tehniliste jooniste reproduktsioonid, siis kasutage terminit "sinikooopia" ning kui tegu on fotokaamera abil tehtud piltidega või fotogrammidega, siis kasutage terminit „tsüanotüüp“.

TÄISVÄRVITRÜKK

 full-color printing

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300235428>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/14fd92d5-46b3-436c-9303-9bc3212cf67c>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 67

Täisvärvides fotomehaaniliste trükiste valmistamise meetodid. Kujutised pildistatakse pooltooni ekraanidega kolme või nelja värvi lahutusega, luuakse eraldi trükiplaadid ja need trükitakse vastavalt läbipaistvate trükitintidega.

TÖÖDELDUD FOTOD

 manipulated photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127269>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f2b94df4-7e1a-4d96-82bf-1bf874a3911f>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Fotod, mida on muudetud optiliste või keemiliste protseduuride abil. Lisaks tähistab ka füüsiliselt muudetud fotosid (näiteks õmmeldes, märgistades või rebestades).

Ülemmõiste: SOOLAPABERPROTSESS

VAHAPROTSESS

 waxed-paper process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133289>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/8e7e4e42-3111-4cd8-864b-860b0311dd80>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad
7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 440

Viitab mitmetele soolapaberprotsessidega sarnasetele variantidele, milles paber enne valgustundlikuks tegemist muudeti vahatamise abil poolläbipaistvaks. Ärge kasutage terminit pabernegatiivide kohta, kui need on vahatatud pärast protsessi.

VAHENEGATIIVID

 internegatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127288>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/60f44154-d8e1-4a07-acef-1328127da8b3>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Diapositiividest, fotodest või pöördilmutamise teel algetest negatiividest valmistatud negatiivid, mida kasutatakse koopiate valmistamiseks.

Ülemmõiste: DIAPOSITIIVID

VAHEPOSITIIVID

 interpositives

Diapositiivid, mida kasutatakse vaheastmena negatiivide kopeerimisel.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300137299>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/a5abc3cc-4252-40b2-9f45-cbbaad953b1c>

Mõiste kasutamine:

Kunnar Allikvee, Dimitri Jegorov, Johannes tarmula.
Fotograafia eritehnikad. Tallinn: Valgus, 1987. Lk 86

VALGUSKOPEERIMINE

 photocopying

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053264>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/da2bc093-aced-4c83-9146-b5489ee3a307>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=valguskopeerimine&F=M>

Üldtermin suhteliselt tasapinnaliste originaalide, kõige sagedamini dokumentide reprodutseerimisel seadmes, mis rakendab valgustundlikku protsessi ja mis loob tavaliselt üksühese suurusega koopiad. 20. sajandi alguses ja keskel kasutati terminit erinevate spetsiifiliste protsesside kohta. Alates 20. sajandi keskpaigast viitab enamasti kserograafiale.

VALGUSKOPEERIMINE

 light-sensitive reprographic processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300246172>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/f7110e12-d124-43a6-9273-c0d2ef7a33b7>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele sõnaraamat 2019.

<http://sonaveeb.ee/search/est-est/detail/valguskopeerimine/>

Kirjeldab kopeerimise protsesse, mis kasutavad valgusele reageerivaid kemikaale või siis elektroonikat graafiliste materjalide reprodutseerimiseks

VISIITFOTOD

 cartes-de-visite

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300127141>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/799ebbfa-c110-47f9-bc30-3efc7e275720>

Mõiste kasutamine:

Peeter Tooming, Hõbedane teekond. Tallinn: Valgus, 1990. Lk 41

19. sajandi keskpaigas populaarseks saanud väikese formaadiga fotod, mis olid kinnitatud alusele. Need läksid moest välja 1870. aastatel. Fotod olid tavaliselt portreežanris ja pildi standardne suurus oli 3 1/4 x 2 1/4 tolli ja neid tehti enamasti mitme objektiiviga kaameraga, mis lõi mitu pilti ühele täissuuruses negatiivplaadile. Täissuuruses fotod lõigati osadeks, mille mõõtmed oli 4 x 2 1/2 tolli ja tihti kinnitati need pappalusele. Algselt olid need käibel visiitkaartidena, ent hiljem muutus tavaks vahetada neid sünnipäevadel ja pühade ajal. Lisaks koguti albumitesse sõprade, pereliikmete ja kuulsuste cartes-de-visite fotosid. Näitena võib välja tuua kaartfotod, mille patenteeris Pariisi fotograaf André-Adolphe-Eugène Disdéri 1854. aastal. Samalaadseid fotosid on teinud Mathew B. Brady ja teised fotograafid.

WOODBURYTÜÜBID

 Woodburytypes

Fotomehaanilised tõmmised, mis on valmistatud fotolitograafiaga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300154389>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/54d185de-e149-4d43-8c22-81a8fe06620e>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 447

WOODBURYTÜÜPIA

 Woodburytype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053509>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/25e132cb-102b-4f89-8cce-3485fb6dcd00>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 447

Fotomehaaniline protsess, mille abil tehakse reljeefseid pidevtoonpilte. Bikromaatprotsessi abil luuakse želatiinist reljeef, mida kasutatakse sügavtrükiplaadi valmistamiseks. Seda plaati kasutatakse šabloonina ning täidetakse pigmenteerunud želatiiniga ning seejärel pressitakse želatiinkiht paberpõhimikule. Protsess oli laialdaselt kasutusel raamatute illustreerimiseks 1875. aastast kuni 1900. aastani.

WOTHLYTÜÜPIA

 Wothlytype

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133506>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e51514cc-ec2e-4a8e-836b-bc913c6c44fa>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad
7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 447

Fotoprotsess fotode valmistamiseks kasutades kopeerimis-fotopaberit, mis sisaldab kolloodiumkihis valgustundlikke uraani ja hõbeda soolasid.

VÄLJATRÜKID

 digital prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300312222>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/2951ef5c-d325-4d99-b7ed-b1e08103f7ab>

Mõiste kasutamine:

Marko Levin. Trükitehnika terminoloogia. Tallinn: Tallinna Polütehnikum, 2017. Lk 46-47

Üldiselt kirjeldab digitaalsetest failidest valmistatud füüsilisi ilminguid, mis saadakse värvaine kinnitamisel või tekitamisel alusmaterjalile ning mis ei ole saadud otsekontaktis trükkimispinnaga. See on peamine erinevus tavapäraestest trükistest, millel kujutis on saadud justnimelt otse trükimatriitsilt (näiteks trükiplaadilt või -plokkidelt, negatiividelt või diapositiividelt), millelt saadakse esmane kujutis.

Väljatrükkide vahetuks allikaks on elektroonilised signaalid, mis juhivad mistahes trükimehhanismi.

VÄRVIFOTOD

 color photographs

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300128359>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/2bb730db-baf9-4de7-a8e6-d6f596ab473d>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=v%C3%A4rvifotod&F=M>

Lai klass fotosid, mille kujutis koosneb lisaks neutraalsetele toonidele ka rohkem kui ühest värvitoonist. Fotode korral, millel on toonierinevus ühe värvi piires, vaata "monokroomsed fotod".

VÄRVIFOTOGRAAFIA

 color photography

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134530>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/fa5d8290-3e1d-48c7-9d63-85bf8c4f2464>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele seletav sõnaraamat. Eesti Keele Instituut.
Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus, 2009.

<http://www.eki.ee/dict/ekss/index.cgi?Q=v%C3%A4rvifotograafia&F=M>

Üldjoontes oskus või praktika, mis loob ja/või töötleb inimese silmaga nähtavaid värvifotosid. Laiemas tähenduses viitab ka kujutistele, mille värve on kunstlikult muudetud.

VÄRVILAHUTUS-DIAPOSITIIVID

 color separation positives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300134739>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/ef654add-c5e2-4e9c-93f6-0a15c4a948da>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

Diapositiivid, mis jäädvustavad ühel filmil monokroomselt ühe tooni heleduse ulatust. Harilikult kolme filmi komplektina. Igaühest valmistatakse ühe värvi trükkimiseks trükiplaat või matriits, millelt produtseeritakse koos teistega mitmevärviline fotomehaaniline tõmmis.

Ülemmõiste: DIFUSIOON-FOTOPROTSESS

VÄRVILINE DIFUSIOON-FOTOPROTSESS

 dye diffusion transfer process

Difusioon-fotoprotsess, mis kasutab kiirfotode tegemiseks hõbeda asemel värvikomponente.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300139110>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/7e18ae91-73d5-4156-8101-e6f96cda384c>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 39-40, 88

VÄRVILINE KARBROPROTSESS

 three-color carbro process

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133484>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e0c46191-316d-459a-bbbe-40646ea08b42>

Mõiste kasutamine:

Merilis Sähka. Fotode säilitamine muuseumis. Magistritöö. (Juhendaja: Kurmo Konsa). Eesti Kunstiakadeemia. Kunstikultuuri teaduskond, 2008. Lk 46

http://xn--fotopränd-z2a.org/ee/wp/wp-content/uploads/2012/01/S%C3%A4hka_Merilis_MA.pdf

Substraktiivne värvifoto protsess püsivate värviliste fotode loomiseks. Luuakse kolm erinevat karbrolehte, millest igaüks vastab ühele subtraktiivsele primaarvärvile (tsüaansinine, magentapunane ja kollane). Lehed kantakse järjekorras põhimikule, mille tulemusena tekib foto.

VÄRVILISED DIAPOSITIIVID

 color transparencies

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300128364>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/9072075e-1326-4ff0-a898-cfe7563512fa>

Mõiste kasutamine:

Ivi Tomingas, Mare Purde, Sirje-Mai Hallaste, Paavo Annus. Fotode, filmide, heli- ning videosalvestiste säilitamine. Rahvusarhiivi juhised. Tallinn: Rahvusarhiiv, 2003. Lk 22

<https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/19884>

Diapositiivid, mille kujutise moodustavad enam kui üks värvitoon lisaks neutraalsetele toonidele. Diapositiivide puhul, millel on üheväriline tooniulatus, vaata mõistet monokroomsed (mustvalged) diapositiivid".

VÄRVINEGATIIVID

 color negatives

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300128357>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/473ed54d-c67f-4eb4-9352-a8841df95e39>

Mõiste kasutamine:

Ivi Tomingas, Mare Purde, Sirje-Mai Hallaste, Paavo Annus. Fotode, filmide, heli- ning videosalvestiste säilitamine. Rahvusarhiivi juhised. Tallinn: Rahvusarhiiv, 2003. Lk 20

<https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/19884>

Fotonegatiivid, mis jäädvustavad ühele põhimikule objekti värvuse ja heleduse sellised väärtused, mis on stseeni tegelike tajutavate väärtuste suhtes üksteist täiendavad (näiteks helesinist jäädvustatakse tumekollasena). Vaata mõistet "värvieraldusnegatiivid" selliste kujutiste jaoks, millel iga värv on jäädvustatud füüsiliselt eraldiseisvale negatiivile.

VÄRVISIIRDTÕMMISED

 dye transfer prints

Fotomehaanilised tõmmised, mis on valmistatud värvisiirdeprotsessiga.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300162562>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/7f95c191-11df-4a20-b791-eaebd2ccca5a>

Mõiste kasutamine:

tuvastamisel

VÄRVISLAIDID

 color slides

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300128366>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/1619e332-e9f5-4c9d-946d-7c9f2a077f85>

Mõiste kasutamine:

Foto- ja filmitehnika entsüklopeedia. Tallinn: Valgus, 1988. Lk 311, 38

Slaidid, mille kujutis koosneb rohkem kui ühest toonist lisaks neutraalsetele toonidele. Slaidide puhul, mille tooniulatus on ühe värvi piires, vaata mõistet "mustvalged slaidid".

VÄRVITÕMMISED

 color prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300041504>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/0ebaeadc-55ab-4200-aa89-6d512c9dae74>

Mõiste kasutamine:

Ivar Kaselaid, Marko Levin, Elari Kingo, Külli Tamme.
Trükiettevalmistus: ettevalmistus, värvihaldus,
tüpograafia. Tallinn: Riiklik Eksami- ja
Kvalifikatsioonikeskus, 2014. Lk 28

Kujutised, mis on trükitud kahe või enama värviga. Juhul kui värv lisatakse pärast trükkimist, siis kasuta mõistet "koloreeritud" (teisend mõistest "värvitud") + "tõmmised". Värvifotode puhul vaata mõistet "värvifotod".

VÄRVITÜKK

 color printing

Trükiprotsessid, mis kasutavad värvispektri erinevate toonide saamiseks peamiselt värvaineid ja tinte.

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300053329>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/cbec2ff7-8bdc-40f4-bd96-a1130a8d8082>

Mõiste kasutamine:

Eesti keele sõnaraamat 2019.

<https://sonaveeb.ee/search/est-est/detail/v%C3%A4rvitr%C3%BCkk/I>

ÕLIFOTOD

 oil prints

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300138319>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/e823d77d-cbb4-47db-b767-c32e2d54fbe6>

Mõiste kasutamine:

Peeter Linnap. Maailma fotograafia ajalugu. Silmakirjad 7. Tartu: Tartu Kõrgem Kunstikool, 2013. Lk 447

Käsitsi tindiga kaetud fotod, mis on valmistatud bikromaatmenetluse teel, mille töötas välja G. E. H. Rawlini 1904. aasta paiku. Paberileht kaetakse õhukese želatiinkihiga ja tehakse valgustundlikuks bikromaadiga, kuivatatakse pimedas ja säritatakse negatiivi all. Säritus kõvendab želatiini varjus olevates piirkondades ja osaliselt keskmiste toonide osades. Seejärel vees loputamisel eemaldub bikromaat, mille tagajärjel heledate ning keskmiste toonide osad imavad niiskust. Neis osades õlipõhised tindid eemalduvad ning jäävad suuremal või vähemal määral alles teistes osades. Seejärel lastakse plaadil kuivada või trükitakse teisele lehele, kattes plaati uuesti tindiga uute tõmmiste valmistamise jaoks.

ÕLIPROTSESSID

 oil processes

Allikas:

AAT - Art & Architecture Thesaurus®

<http://vocab.getty.edu/page/aat/300133493>

Täpsem teave selle mõiste kohta KulturNavis:

<http://kulturnav.org/09fa7cff-55c8-4968-8ca1-b3a92fed09fe>

Mõiste kasutamine:

Kaljula Teder. Eesti fotograafia teerajajaid. Sada aastat arenguteed. Tallinn: Eesti Raamat, 1972. Lk 57

Bikromaatprotsess, mis põhineb külmas vees leotatud valgustatud emulsiooni omadusele tõrjuda või siduda õliseid värvaineid vastavalt säritusele. Algne foto võib olla lõpptooteks või seda võib kasutada peafotona pildi teisele põhimikule üleviimiseks.

